

AMBIS vysoká škola, a.s.
Bezpečnostní management v regionech

**STRATEGIE MIGRAČNÍ POLITIKY ČESKÉ
REPUBLIKY**

Bakalářská práce

Autor: **Kryštof Kmoníček**
Bezpečnostní management v regionech

Vedoucí práce: **RSDr. Petr Rožňák, CSc., dr. h.c.**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a v seznamu uvedl veškerou použitou literaturu.

Svým podpisem stvrzuji, že jsem seznámen se skutečností, že práce bude zpřístupněna třetím osobám prostřednictvím informačního systému AMBIS vysoké školy, a.s.

V Prostějově, dne 31.7.2021

Kryštof Kmoníček

Poděkování

Chtěl bych poděkovat svému vedoucímu práce RSDr. Petr Rožňák, CSc., dr. h.c.
za odborné vedení, za pomoc a rady při vypracování této práce.

Zadání práce

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2020/2021

Student:	Kryštof Kmoníček
UČO:	34977
Program:	Bezpečnostní management v regionech
Studijní obor:	Bezpečnostní management v regionech
Téma:	Strategie migrační politiky České republiky
Topic:	Strategy of migration policy of the Czech Republic
Vedoucí bakalářské práce:	RSDr. Petr Rožňák, CSc., dr. h.c.
Cíl práce:	Cíl práce:

Cílem práce je sumarizovat důležité poznatky o Strategii migrační politiky České republiky. Definovat základní kategorie migrační politiky našeho národního státu. Vymezit kategorie integrace, reintegrace, legální a nelegální migrant, azylant, uprchlík a azyl. Zjistit zda Strategie migrační politiky České republiky je funkční, zda neexistují způsoby jak tuto strategii z pozice migranta lze obejít. Navrhnout opatření ke zkvalitnění tvorby strategie migrační politiky České republiky. Provést statistické srovnání udělování trestu vyhoštění a následné úspěšnosti vykonatelnosti trestu.

Zásady pro vypracování práce:

Úvod

1. Základní pojmy
    - 1.1 Stručný vykladový slovník pojmů
    - 1.2 Akronymy a zkratky
  2. Terminologická a definiční východiska
    - 2.1 Strategie migrační politiky České republiky
    - 2.2 7 zásad Strategie České republiky
    - 2.3 Právní ukotvení Strategie migrační politiky České republiky
  3. Vývoj současné Strategie migrační politiky
    - 3.1 Vnější dimenze migrační politiky České republiky
    - 3.2 Vnitřní dimenze migrační politiky České republiky
    - 3.3 Nelegální migrace a návratová politika České republiky
  4. Praktická část
    - 4.1 Názory občanů na strategii migrace, nelegální překročení vnější schengenské hranice, nelegální pobyt v České republice – kvantitativní elektronické dotazníkové šetření
    - 4.2 Základní výsledky kvantitativního elektronického dotazníkového šetření
- Závěr

Metodologie zpracování bakalářské práce:

Bakalářská práce je opřená o literární rešerše, národní a mezinárodní právo zaobírající se Strategií migrační politiky za využití vědeckých metod, dedukce, indukce, komparace a analýzy dat.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se bude věnovat problematice nelegální migrace a návratové politiky. Téma bylo vybráno z důvodu autorova zájmu o danou problematiku. Bakalářská práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část se bude zabývat Strategii migrační politiky České republiky a základními definičními pojmy z oblasti migrace. V praktické části bude pomocí dotazníkového šetření zjišťován názor majoritního obyvatelstva České republiky na názory ohledně migrace a strategie migrační politiky, přičemž data budou porovnána s již uskutečněnými výzkumy.

Klíčová slova

Strategie, Politika, Imigrant, právo, migrační politika, migrace, uprchlík, cizinec, nelegální migrace

ANNOTATION

This bachelor thesis will deal with the issue of illegal migration and return policy. The topic was chosen because of the author's interest in this issue. The bachelor thesis consists of theoretical and practical part. The theoretical part will deal with the Strategy of Migration Policy of the Czech Republic and basic definitions in the field of migration. In the practical part, will be survey the opinion of the majority population of the Czech Republic on the views on migration and migration policy strategy, ascertained by means of a questionnaire survey, while the data will be compared with surveys from past.

Key words

Strategy, Policy, Immigration, law, migration policy, migration, refugee, stranger, illegal migration

OBSAH

ÚVOD	6
TEORETICKÁ ČÁST	7
1 VYMEZENÍ KLÍČOVÝCH POJMŮ	7
1.1 Strategie migrační politiky České republiky	7
1.2 Sedm zásad strategie České republiky	8
1.3 Právní ukotvení Strategie migrační politiky České republiky	9
2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	11
2.1 Integrace	11
2.2 Migrace	12
2.3 Legální a nelegální migrace	14
2.4 Cizinec	15
2.5 Azylant	16
2.6 Uprchlík	17
3 VÝVOJ SOUČASNE STRATEGIE MIGRAČNÍ POLITIKY ČESKE REPUBLIKY	18
3.1 Vnější dimenze migrační politiky České republiky	19
3.2 Vnitřní dimenze migrační politiky České republiky	21
3.3 Nelegální migrace a návratová politika České republiky	22
3.4 Nouzový stav a jeho vliv na nelegální migraci v ČR 2020	24
PRAKTICKÁ ČÁST	26
4 VÝZKUM – POSTOJ VEŘEJNOSTI K PROBLEMATICE MIGRACE	26
4.1 Cíl výzkumu	26
4.2 Metodologie	26
4.3 Sběr dat	29

4.4 Charakteristika výzkumného vzorku	30
4.5 Etika výzkumu	32
4.6 Výzkumné zjištění	32
4.7 Porovnání vybraných výsledků s již uskutečněnými průzkumy	43
4.8 Vyhodnocení výzkumu.....	47
ZÁVĚR	49
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ A OBRÁZKŮ	50
SEZNAM LITERATURY	52
VYSVĚTLIVKY	55
PŘÍLOHY	56

SEZNAM ZKRATEK

aj. - a jiné

atd. - a tak dále

čs. - území české území

mil. - miliony

odst. - odstavec

tzv. - tak zvaně

Sb. - Sběrka zákonů

CPIC - Centra na podporu integrace cizinců

ČR - Česká republika

DNA - Genetický profil- např. k hledání pachatelů trestné činnosti

EURODAC - Evropská elektronická databáze otisků prstů tazatelů o azyl a cizinců, kteří nelegálně překročili vnější hranici Evropské unie

EUROPOL - Evropský policejní úřad

EUROJUST - Evropská jednotka pro soudní spolupráci

ES - Evropské společenství

EU - Evropská unie

FRONTEX - Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stát

PoS - Pobytová střediska

PřS - Přijímací střediska

ŘSCP - Ředitelství služby cizinecké policie

SCP - Služba cizinecké policie

SEAS - Společný evropský azylový systém

SIP - Státní integrační program

SIS - Schengenský informační systém

ÚVOD

Migrace obyvatelstva a s tím spojená migrační politika je celosvětovým fenoménem řešícím se na globální úrovni. Nezbytnost nastavit pravidla pro migraci se stává stále aktuálnějším tématem pro všechny evropské státy, neboť integrace migrantů do vyspělých společností s sebou přináší bezpečnostní hrozby.

Bakalářská práce je rozčleněna na teoretickou a praktickou část. V rámci teoretické části je práce dále rozdělena do třech hlavních kapitol, které vymezují migrační problematiku postupně a přehledně tak, aby práce umožňovala na problematiku nahlížet komplexně.

Hlavním cílem této bakalářské práce je vymezení klíčových pojmů z oblasti migrace a dále představení hlavních nástrojů, kterými je migrační politika České republiky upravována. V neposlední řadě je rovněž cílem zjištění názoru majoritního obyvatelstva v ČR na stěžejní faktory migrace, které nejvíce zasahují do naší společnosti a ovlivňují život nás všech v České republice.

První kapitola se věnuje vymezení klíčových pojmů Strategie migrační politiky České republiky. Jsou zde uvedeny hlavní pojmy jako výklad strategie, je zde postupně probráno všech sed zásad včetně právního ukotvení. Druhá kapitola se vymezuje základní pojmy problematiky migrace. Jsou zde uvedeny základní definice jako je migrace, migrant, azylant atd. Ve třetí kapitole je podrobně rozebrána vnitřní a vnější dimenze migrační politiky včetně nelegální a návratové politiky a informací o vlivu Covid-19 na nelegální migraci.

V praktické části práce bude formou kvantitativního elektronického dotazníkového šetření zjišťován názor obyvatelstva České republiky na aktuální otázky z oblasti migrace, přičemž budou stanoveny 3 hypotézy, které budou výsledky výzkumu potvrzeny či naopak vyvráceny. Výsledky šetření zde budou prezentovány včetně grafického zpracování a dále srovnány s již dříve uskutečněnými výzkumy.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ KLÍČOVÝCH POJMŮ

1.1 Strategie migrační politiky České republiky

Migrace má na každou zemi společenské a ekonomické dopady. Vstup, pobyt a integrace cizinců do naší republiky s sebou může přinést pozitivní i negativní důsledky pro naši společnost. Na druhou stranu jsou tyto migrační procesy do značné míry závislé na aktivním a flexibilním přístupu nás všech občanů České republiky. Za tímto účelem je záměrem strategie migrační politiky jasně definovat vyváženou a flexibilní migrační politiku naší země včetně jejích zásad, cílů a nástrojů. Migrační strategie České republiky by měla mít za cíl posilování pozitivních aspektů migrace a vést v co nejúčelnějším potírání negativních jevů a s tím spojených rizik. Migrační politika České republiky vychází převážně ze společných politik EU a její provádění je značně spjaté se společnými právními nástroji EU. Mezi oblasti, které jsou regulovány společnými politikami Evropské unie patří především mezinárodní ochrana (azyl), ochrana vnější hranice Evropské unie a oblast návratů (včetně vyhošťování cizinců, kteří v zemi bývají neoprávněně). V oblastech legální migrace a integrace cizinců se podařilo členským zemím EU zanechat poměrně značnou míru autonomního rozhodování. Přestože si v určitých oblastech členské státy zachovaly vlastní autonomii, dohromady všechny nástroje představují ucelený rámec. V současné době je tak Česká republika do značné míry v otázkách migrace závislá na postoji EU jako celku a musí zohledňovat specifické potřeby jiných členských zemí EU. Na druhou stranu, společný schengenský prostor, kterého je Česká republika součástí, nám přináší významnou výhodu v podobě volného pohybu osob, služeb a zboží. Volný pohyb osob však přináší také nové bezpečnostní hrozby a v tomto ohledu je důležité klást vysoké nároky na spolupráci všech členů EU. Naším cílem, stejně jako všech ostatních členů EU, by mělo být udržení bezpečného, funkčního a stabilního schengenského prostoru, a to i prostřednictvím účinnější a zodpovědnější migrační politiky, a to jak na úrovni EU, tak i na úrovni naší, tedy národní. Jak naše země, tak i EU jako celek, bychom měli prosazovat a účinně provádět migrační politiku s jednoznačnými východisky, kterými by měli být:

- přijímat legálně migrující osoby a vstupní procesy integrace;

- migrantům, kteří vědomě nezvolí legální cestu do EU, případně jsou k tomuto donuceni vnějšími okolnostmi, zajistit přístup k mezinárodní ochraně nebo návrat do jejich země původu, přičemž by mělo dojít k dodržování principu non-refoulement,
- zajistit pro cizince, kteří na našem území pobývají trvale takovou míru integrace, která napomůže zamezit bezpečnostním rizikům a negativním společenským jevům, tak že povede k soudržnosti společnosti a ochraně práv nás všech,
- vnější dimenze migračních politik musí být prováděna aktivně, stejně tak pomoc uprchlíkům a podpora bezpečnostní stabilizace a sociálně-ekonomického rozvoje, jak zdrojových, tak i tranzitních zemí migrace. Za tímto účelem Česká republika přivítala většinu z navrhovaných dobrovolných opatření v rámci nové migrační agendy Evropské komise s názvem Evropský program pro migraci. Tento program byl Komisí přijat v květnu 2015. *(Strategie migrační politiky [Ministerstvo vnitra České republiky], 2020)*

Migrační politika České republiky může být prováděna společně se společnými politikami EU pouze tehdy pokud ve společných oblastech budou tato pravidla dodržována všemi členskými státy. Pokud by tomu tak nebylo, tak by hrozila destabilizace společného systému, což by mohlo v konečném důsledku vést k ohrožení základních pilířů evropské integrace, včetně volného pohybu osob. Česká republika proto musí, tak jako doposud, na úrovni Evropské unie dodržovat společná pravidla a prosazovat jejich důsledné plnění všemi členskými státy EU. *(Strategie migrační politiky [Ministerstvo vnitra České republiky], 2020).*

1.2 Sedm zásad strategie České republiky

Zásady migrační politiky slouží pro formulaci priorit České republiky v otázkách migrace, integrace a mezinárodní ochrany. Dílčím záměrem je v těchto otázkách otevřít diskuzi a zesílit informovanost odborné i širší veřejnosti. Zásady jsou řazeny prioritně s ohledem na bezpečnostní aspekty migrace. Jsou zde zastoupeny tematické okruhy jako integrace cizinců, nelegální migrace a návratová politika, mezinárodní ochrana, vnější dimenze

migrace, volný pohyb osob v rámci Evropské unie, legální migrace a provázanost se společnými politikami Evropské unie. Zásady jsou definovány v této podobě:

„Česká republika:

1. *dostojí povinnosti zajistit občanům v rámci své migrační politiky klidné soužití s cizinci a díky účinné integraci zabrání vzniku negativních sociálních jevů.*
2. *zajistí bezpečnost svých občanů a efektivní vynucování práva v oblasti nelegální migrace, návratové politiky a organizovaného zločinu spojeného s převaděčstvím a obchodováním s lidmi.*
3. *dostojí svým závazkům v oblasti azylu a zajistí flexibilní kapacity svého systému.*
4. *posílí aktivity s cílem pomoci uprchlíkům v zahraničí a s tím související prevenci dalších migračních toků, včetně podpory rozvoje zemí při zvládnání migračních krizí.*
5. *bude prosazovat udržení výhod volného pohybu osob v rámci Evropské unie a v schengenském prostoru.*
6. *podpoří legální migraci, která je pro stát a jeho občany přínosná tak, aby Česká republika mohla pružně reagovat na potřeby svého pracovního trhu i reflektovat dlouhodobé potřeby státu.*
7. *dostojí mezinárodním a evropským závazkům v oblasti migrace a aktivně se zapojí do celoevropských debat a hledání společných řešení“.* (Zásady migrační strategie [Ministerstvo vnitra České republiky] 2020).

Ministerstvo vnitra ve spolupráci s ostatními ministerstvy předložilo na základě těchto zásad migrační strategii České republiky. V rámci strategie jsou formulovány cíle, kterých má být v daných oblastech dosaženo a také stanoveny konkrétní nástroje. (Zásady migrační strategie [Ministerstvo vnitra České republiky] 2020).

1.3 Právní ukotvení Strategie migrační politiky České republiky

Migrační problematika je globální záležitostí, a tak je zřejmé, že musí být tato problematika zastřešena spektrem mezinárodně-právních závazků. Už jen z tohoto faktu je pochopitelné, že na českou migrační politiku je nutné nahlížet v tomto kontextu. Základní rámec závazků, který do značné míry formuluje naši českou migrační politiku představuje

právo EU. Nejzákladnějším dokumentem na unijní úrovni je pak Smlouva o fungování EU, která zavádí společné politiky v oblastech migrace, mezinárodní ochrany (azylu) a hranic. Tyto společné politiky se řídí zásadou solidarity a spravedlivého rozdělení odpovědnosti mezi členské státy EU. Právní nástroje EU, které jsou v podobě směrnic a nařízení slouží k provádění politik EU.

Evropská unie tak k provádění migrační politiky disponuje poměrně uceleným systémem, který je vytvořený z právních nástrojů, ale také mechanismů spolupráce či různých agentur EU, jenž jsou nápomocny členským státům k vzájemné spolupráci při provádění společných politik. Další důležitou institucí na úrovni EU, která formuluje další závazky EU v rámci migrační politiky je Rada EU. Rada EU pro oblast vnitřních věcí vydala v roce 2014 Strategický víceletý program, který stanovil pro oblast migrace jako obecnou prioritu důsledné provedení již přijatých právních nástrojů a politických opatření v této oblasti. Právní nástroje a opatření musí být důsledně provedeny do vnitrostátního práva a praxe členských států.

Migrace se vyznačuje dynamikou, což klade na Evropskou unii a Českou republiku potřebu zachování značné míry flexibility, a to až do míry případné nutnosti přijmout opatření měnící v případě nezbytnosti základy stávajícího společného systému. Česká republika bude v souladu se Strategickým víceletým programem prosazovat nutnou a zejména důslednou implementaci stávajících právních závazků všemi státy EU. To z důvodu potřeby nastavit systém tak, aby byl fungující a efektivní k uplatňování společných politik v oblasti migrace. Cílem České republiky v rámci vnější dimenze migrační politiky je nadále vystupovat jako konstruktivní a kooperativní partner a zapojovat se do společných aktivit EU a projevovat tak praktickou solidaritu s členskými státy EU, na které často dopadá vyšší míra migrační zátěže než na členy jiné. Za tímto účelem také Česká republika přispěla do realizace většiny navrhovaných dobrovolných opatření v rámci Evropského programu pro migraci, který byl vydán v roce 2015 Evropskou komisí. Zároveň jsme si však nechali patřičnou a potřebnou míru pragmatismu ve vztahu k případně možným mechanismům vyvažování migrační zátěže napříč EU.

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

2.1 Integrace

Pojem integrace představuje v sociální oblasti proces postupného začleňování příslušníka minoritní skupiny do vazeb společnosti domácího obyvatelstva. Tento proces vyžaduje spolupráci na více úrovních, resp. v různých oblastech, a vyžaduje úsilí všech zúčastněných. K integraci migrantů do většinové společnosti je nezbytné, aby byli migranti připraveni se přizpůsobit přijímací společnosti, a to bez nutnosti opustit svoji vlastní kulturní identitu. Stejně tak důležitá je pak připravenost hostitelské většinové společnosti a veřejných institucí přijímat migranty a poskytnout jim efektivní podporu při překonávání bariér v různých oblastech jejich života.

Česká právní úprava doposud neobsahuje jasnou definici pojmu integrace, přestože se tohoto pojmu dotýká řada právních předpisů, jako je např. zákon o pobytu cizinců, zákon o azylu, zákon o státním občanství České republiky, zákon o zaměstnanosti aj. Oblasti integrace je krom právních předpisů tvořena zejména dvěma hlavními koncepčními dokumenty, které přijala vláda ve formě usnesení:

- Aktualizovaná koncepce integrace cizinců 2016 - Ve vzájemném respektu (KIC)- tato koncepce se týká zejména migrantů, jejichž právní postavení se opírá o zákon o pobytu cizinců. Její hlavní úlohou je vymezení obecných priorit a hlavních úkolů jednotlivých složek státní správy, a to prostřednictvím oblastí, ve kterých má k integraci migrantů docházet primárně. Integrační politika je zde stavěna zejména na podpoře samostatnosti migranta a rovněž na principu sdílené odpovědnosti za integraci mezi migranty a většinovou společností. Tato koncepce navazuje na dokument: Zásady koncepce integrace cizinců na území ČR (1999).
- Státní integrační program (SIP) - tento program je určen osobám jenž požívají mezinárodní ochrany. Od jiných forem integrace se takhle odlišuje tím, že má oporu v platné legislativě, a to konkrétně v Zákoně o azylu. Do této koncepce se řadí například předpoklady pro osvojení si českého jazyka a zajištění bydlení. Dále rovněž umožňuje podporu držitele mezinárodní ochrany prostřednictvím

sociální práce. (*Rámcem a aktéři integrace migrantů v ČR [Ministerstvo vnitra České republiky], 2020*)

Kromě výše dvou uvedených dokumentů existuje i Strategie migrační politiky České republiky, která však obsahuje pouze materiál velmi obecné povahy.

2.2 Migrace

V encyklopedických slovnících slovo migrace nese označení pro určité přesunutí se, přemístění se, změna místa pobytu apod. Objektem přitom může být krom lidí i zvířata, popř. rostliny. Migrovat je nejen člověku přirozené od nepaměti. Profesor Russel King uvedl, že „*v jistém slova smyslu jsou lidé rození migranti, naše evoluce je od počátku spjata s migrováním, s pohybem z místa na místo a s adaptací na nové prostředí*“. (King, 2008 s. 10)

Migraci lze členit, jednak podle toho, zda se jedná o migraci v rámci jednoho státu nebo zda jsou překročeny hranice státu, tj. migrace se týká minimálně dvou státních území. Dalším možným členěním migrace je, zda se jedná o migraci nucenou nebo dobrovolnou nebo dočasnou či trvalou.

Pro účely této bakalářské práce se bude pojem migrace týkat pouze lidí a bude se jednat o mezinárodní migraci. Zajímavé vymezení pojmu migrace nabízí slovníček pojmů Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky, který pojem migrace vymezuje jako „*přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních. S ekonomickým rozvojem se intenzita migrace neustále zvyšuje. Migrace může být krátkodobá, dlouhodobá, trvalá i opakovaná (cirkulární)*“. (Slovníček pojmů [Ministerstvo vnitra České republiky], 2020)

Mezinárodní migrace můžeme dále členit na imigraci, emigraci a reemigraci. Pojem imigrace představuje přistěhování obyvatelstva z jedné země do jiné, tj. Za emigraci je označováno vystěhování ze země, tedy opuštění země původu a přistěhování se do jiné země jiné. Reemigrace znamená zpětnou migraci, tzn. návrat dřívějších emigrantů do země původu. V tomto případě se jedná o pohyb obyvatelstva, který zahrnuje emigraci a následnou imigraci do své původní země. Dalším možné členění je členění na úrovni Evropské unie (dále jen „EU“), kdy lze hovořit o tzv. interní (intra-EU) migraci v rámci

zemí EU. Opakem interní migrace je pak imigrace obyvatelstva ze zemí, které nejsou členy EU. Mezi dvě hlavní kritéria při začleňování do migračních pohybů jsou považována doba pobytu a právní status, přičemž do kategorie migrace by dle doporučení OSN měl být zařazen pobyt delší jak jeden rok mimo daný stát. Převážná část západních a rovněž rozvojových zemí je však v otázce této časové hranice a vázanosti pohybu mnohem více liberálnější. (King, 2008, s.10)

Mezinárodní migraci se začala věnovat zvýšená pozornost především v devadesátých letech dvacátého století, kdy dochází k nárůstu počtu mezinárodních migrantů. Mezinárodní migrace má své příčiny různého charakteru. Mezi nejčastější důvody patří migrantů se řadí ekonomické důvodů nebo migrace v důsledku ozbrojených konfliktů a etnických čistek. Zvýšil se také počet migrantů přicházejících především z méně rozvinutých zemí do zemí vyspělejších, a to i do těch, které byly předtím spíše zeměmi emigrace. Pro lepší znázornění stoupající tendence světové migrace nám může posloužit níže umístěná Tabulka č. 1, která znázorňuje vývoj světového počtu migrantů za období 19 let. Tabulka rovněž znázorňuje i přepočtení migrantů na světové populaci, kdy je zřejmé, že podíl migrantů na celkové populaci má stále stoupající tendence.

Tabulka č. 1 Vývoj světového počtu migrantů

<i>Rok</i>	<i>Celkový počet migrantů (mil)</i>	<i>Podíl migrantů na světové populaci (%)</i>
1990	154,2	2,90
2000	174,5	2,90
2010	220,7	3,20
2013	231,5	3,20
2015	250,0	3,38
2019	174,5	3,50

Zdroj: World Migration Report, IOM

2.3 Legální a nelegální migrace

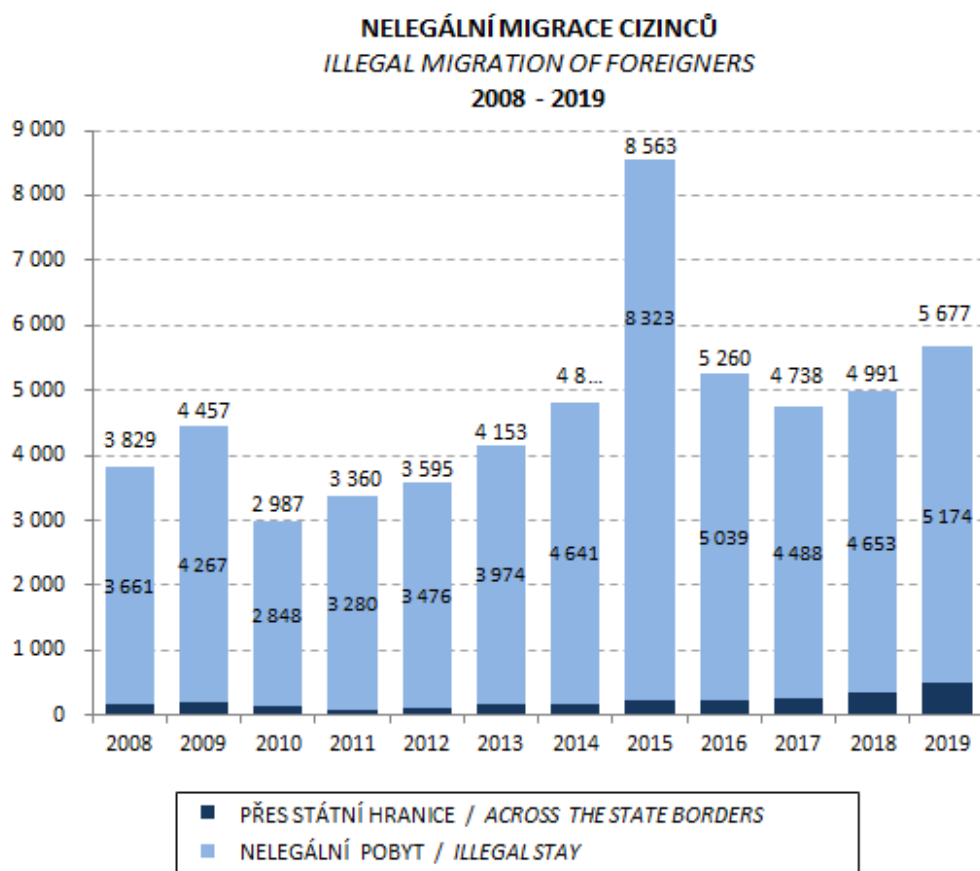
Dalším členěním migrace může být například členění v osobnostní rovině, kdy lze migranty členit podle jejich administrativně-legálního statusu v hostitelské zemi následujícím způsobem:

- Legálně přijatí dočasní imigranti - tato skupina zahrnuje sezónní i nesezónní migranty, kteří jsou vázání k určitému pracovnímu kontraktu (např. stavební dělníci) a po jeho splnění se musí vrátit zpět domů. Délka jejich pobytu je většinou okolo 2 let.
- Legálně přijatí imigranti – u této skupiny je očekáváno jejich trvalé usazení. V ČR jsou přijímáni podle vládních imigračních programů, které počítají i s přijetím jejich rodinných příslušníků podle plánu na opětovné spojování rodin.
- Ilegální imigranti - imigranti, jejichž vstup nebo setrvání v imigrační zemi není schválen vládou. Jde o stav, kdy dochází k nezákonnému překročení hranic jednotlivých států.

V rámci ČR je nelegální migrace a vůbec migrační politika v gesci Ministerstva vnitra ČR, které za nelegální migraci označuje nelegální přechod hranic a nelegální pobyt uvnitř státního území. Nelegální přechod hranic pak lze vymezit překročení státních hranic bez oprávnění v podobě platných potřebných dokladů nebo se bude jednat o pokus vstoupit na území země, ve které došlo k jejich vyhoštění a rozhodnutí o vyhoštění stále je stále pravomocné. (*Drbohlav, 2010, s.45*)

K lepšímu znázornění nelegální migraci cizinců nám může posloužit následující graf, ve kterém lze vidět, že nejhorší situace v ČR byla v roce 2015 a nejméně ilegálních migrantů bylo zaznamenáno v roce 2010.

Graf č. 1 Nelegální migrace cizinců

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie MV ČR

V grafu lze pozorovat různé výkyvy v počtu nelegálních migrantů. Pro úplnost lze doplnit data z roku 2020, kdy podle služby cizinecké policie počet nelegálních migrantů čítal 6 264 osob při nelegální migraci, což ve srovnání oproti předcházejícímu roku znamená nárůst (*Ředitelství služby cizinecké policie ČR [Ministerstvo vnitra České republiky], 2020*).

2.4 Cizinec

Pojem cizinec a jeho právní ukotvení obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění (dále jen „Zákon o pobytu cizinců na území ČR“), kde je tento pojem vymezen v ustanovení § 1, odst. 2 následovně: „*Cizincem se rozumí*

fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie“:
(Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky)

Výše citovaný zákon navazuje na u nás přímo použitelný právní předpis EU

Tento zákon byl do naší právní úpravy implementován přímo jakožto nařízení EU, které je ve všech členských zemích EU přímo použitelné a upravuje podmínky vstupu cizince na území ČR a jeho vycestování. Zároveň jsou v něm stanovena pravidla pro pobyt cizinců na našem území a vymezení pravomocí Policie České republiky, Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí pro tuto oblast státní správy. (*Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006*)

2.5 Azylant

Azylant je cizinec, kterému byl na základě zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) udělen azyl, a to na dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu. Zajímavé je, že právní úprava nerozlišuje azyl a uprchlictví, přestože tyto dva instituty nejsou zcela stejné.

Osoby, kteří se vyhýbají trestnímu stíhání či trestu nejsou považovány za uprchlíky. Rovněž se nejedná o ty, kteří opouštějí svoji vlast z důvodu odchodu za lepšími ekonomickými výhodami dané země. Čím dál tím více lidí svoji mateřskou zemi opouští z důvodu související s globální změnou životního prostředí, která je příčinou špatných životních podmínek zejména přímořských států. Úmluva o postavení uprchlíků však těmto lidem ochranu nepřiznává. Poslední novelizace zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v posledním znění (dále jen „zákon o azylu“) ustanovuje pojem tzv. mezinárodní ochrany. Ve znění tohoto zákona má mezinárodní ochrana dvě formy:

- formu azylu,
- formu doplňkové ochrany, která slouží pro případy, kdy žadatel nesplňuje důvody pro udělení azylu, avšak je zjištěno, že jsou v jeho případě důvodné obavy, kdy mu ve státě původu hrozí nebezpečí závažné újmy, je takovému žadateli udělena doplňková ochrana). (*Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu*)

2.6 Uprchlík

Uprchlíkem je označován státní příslušník třetí země, jemuž bylo přiznáno dle Ženevské úmluvy statut uprchlíka, a který je oprávněn pobývat na území členského státu. V České republice je osoba, které bylo přiznáno postavení uprchlíka, označována jako azylant. Podle citované Úmluvy je uprchlíkem ten, kdo se nachází mimo svou mateřskou zemi a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, národnostních či náboženských, případně příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání politických názorů, není schopen přijmout nebo ke shora uvedenému odmítá ochranu své vlasti. To samé platí pro osobu, která nemá státní příslušnost nacházející se mimo zemi svého dosavadního pobytu následkem shora zmíněných událostí a z důvodů uvedených obav se nechce nebo nemůže do své vlasti vrátit.

3 VÝVOJ SOUČASNE STRATEGIE MIGRAČNÍ POLITIKY ČESKE REPUBLIKY

Lze říci, že zeměpisná poloha ČR s sebou přináší specifickou pozici v rámci migračních toků. V průběhu minulého režimu byla ČR, stejně jako ostatní země východního bloku, izolována od integrace západoevropských států. Z důvodů ekonomických a politických byla spíše zemí původu než příjemcem migrantů. Migrační politika ČR se vyvíjela podobně jako v ostatních postkomunistických státech. Při srovnání s ostatními postkomunistickými státy patří ČR v procentuálním podílu cizinců ve společnosti spíše k nadprůměru. Rozdíl je při porovnání s celoevropským kontextem, kde ČR patří ke společnostem spíše homogenním.

Po rozpadu Československa postsovětské země prošly obdobím ekonomické, politické a kulturní transformace, což z nich udělalo atraktivní místa pro cílové zaměření migrantů. V tomto období dochází k dynamickému rozvoji migrační politiky a do popředí se dostává potřeba stanovení podmínek migrační politiky tak, aby bylo možné přijímat účinná opatření, která budou podporovat řízenou legální migraci a zároveň minimalizovat nelegální migraci. V souladu s tímto cílem souvisí rovněž snaha zajistit účinnou ochranu státních hranic v rámci schengenského prostoru. *(Rožňák, Kubečka, 2018, s.154)*

Migrační politika spadá pod působnost Ministerstva vnitra ČR, konkrétně pod OAMP. Ministerstvo vnitra na základě Aktualizované Koncepce integrace cizinců finančně podporuje fungování nevládních neziskových organizací zaměřující se na pomoc a integraci cizinců. Cíle migrační politiky ČR jsou stanoveny v souladu s mezinárodními a evropskými závazky, kde je deklarováno zaměření na občany třetích zemí a pro integraci azylantů jsou určena specifická opatření Státního integračního programu. V současnosti rekonstruovaného dle novely zákona o azylu a kvalifikační směrnice, účinné o 1.1.2014 (§ 68, 69 a 70 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu)

Česká migrační politika prosazuje spolu s potřebou integrace migrantů, rovněž nutnost tolerance a multikulturní osvětu širší společnosti. Za nejpodstatnější integrační prvek je všeobecně považováno zvládnutí českého jazyka, a z tohoto důvodu je to také jednou z podmínek pro nabytí trvalého pobytu. Mezi další integrační prvky se řadí ekonomická

soběstačnost cizince, dobrá orientace ve společnosti a vzájemné vztahy cizinců a majoritní společnosti.

České společnosti postupně nabývá multikulturní charakter. Počet migrantů narůstá od roku 2000, posléze dochází k výraznému nástupu v roce 2004, kdy ČR vstoupila do EU, přičemž koncem roku 2011 bylo v CIS evidováno 403 709 cizinců s povoleným pobytem na území ČR, z toho bylo 198 675 cizinců v rámci trvalého pobytu. Cizinci tvoří tedy 4% české populace, 1,3% z toho jsou občani EU. (*Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky, 2011*)

Princip boje proti nelegální migraci je stanoven, jak na úrovni našeho státu, tak na úrovni EU. ČR má v rámci migračních toků postavení tranzitní i cílové země. Dle dostupných údajů bylo v ČR v roce 2020 zjištěno 6 264 osob při nelegální migraci, což je dle Cizinecké policie ČR nárůst 18,4% oproti předchozímu období (2019). Od března byl v souvislosti s pandemií Covid-19 vyhlášen nouzový stav a v důsledku toho došlo ke znovuzavedení kontrol na státních hranicích, což se pozitivně odrazilo do statistik, neboť došlo k výraznému poklesu počtu osob zjištěných při nelegální migraci. Opětovný nárůst byl cizineckou policií zaznamenán již od července a až do listopadu má křivka počtu cizinců v rámci nelegální migrace stále stoupající tendenci. Policie České republiky (*Služba cizinecké policie, [Ministerstvo vnitra České republiky], 2020*)

3.1 Vnější dimenze migrační politiky České republiky

Zásadním komponentem migrační politiky EU je aktivita ve třetích zemích a podpora jejich rozvoje při zvládání uprchlických krizí. V regionech původu je stále více důležitým nástrojem ochrany uprchlíků a podpora rozvoje třetích zemí politika týkající se vnější dimenze migrace a azylu. Z tohoto důvodu je také více kladen důraz na koherenci s ostatními vnějšími politikami EU, mezi které patří zahraniční, rozvojová a humanitární, obchodní a bezpečnostní. Vedle standardních nástrojů v oblasti mezinárodní ochrany Česká republika dlouhodobě podporuje opatření, které si kladou za cíl přímou pomoc pro uprchlíky v zemích původu či v regionech početné uprchlické populace. Řešení pomoci uprchlíkům v této podobě bývá mnohdy mnohem efektivnější i ve vztahu výdajům. Zároveň mají rovněž pozitivní dopad na následné migrační pohyby směrem do EU.

Aktivita EU v oblasti migrační politiky mají nejen humanitární charakter vůči uprchlíkům, ale lze je označit i za akt solidarity vůči třetím zemím, které jsou migračními toky více zasaženy, ale rovněž i vůči ostatním členům EU, které přijímají nejvíce žadatelů o azyl. Česká republika se za tímto účelem dlouhodobě a aktivně zapojuje do unijních projektů, tak rovněž i do bilaterální spolupráce se třetími zeměmi. Za tímto účelem byl vládou České republiky v roce 2015 zřízen stálý Program Ministerstva vnitra, který si klade za cíl pružně reagovat na aktuální situaci v oblasti migrace a na ní navázanou pomoc třetím zemím. Aktivita realizované v rámci tohoto programu musí být ve vzájemném souladu s ostatními sektorovými politikami České republiky i EU vůči těmto zemím, včetně rozvojových a humanitárních aspektů.

Mezi cíle České republiky vztahující se k aktivitám souvisejícími s pomocí uprchlíkům v zahraničí můžeme na národní úrovni zařadit:

1. *„Komplexní přístup k této problematice a propojení s prováděním dalších sektorových politik (rozvojová a humanitární, obchodní, bezpečnostní) České republiky.*
2. *Realizace projektů pomoci uprchlíkům i zasaženým zemím v regionech původu, také ve spolupráci s mezinárodními partnery.*
3. *Podpora bezpečnostní stabilizace a sociálně-ekonomického rozvoje zemí i regionů původu i tranzitu migrantů.*
4. *Aktivní zapojení České republiky do programů realizovaných Evropskou unií ve třetích zemích v oblasti migrace a uprchlictví.*
5. *Zahrnutí tematické linky migrace do implementace zahraniční rozvojové spolupráce České republiky“.* (Zásady migrační strategie [Ministerstvo vnitra České republiky].2020)

Kdežto mezi cíle unijní úrovně patří:

1. *„Podpora společných unijních projektů ochrany a rozvoje na lokální i regionální úrovni ve třetích zemích.*
2. *Důraz na komplexní přístup k této problematice a provázanost s ostatními politikami Evropské unie.*

3. Podpora sdílení dobré praxe a praktické spolupráce v této oblasti“: (Zásady migrační strategie [Ministerstvo vnitra České republiky].2020)

Těchto cílů má být dosaženo s pomocí zesíleného propojení stávajících mechanismů, které zajišťují koordinaci v oblasti vnější dimenze migrační politiky na úrovni Koordinačního orgánu pro řízení ochrany státních hranic a migraci. Dalším nástrojem pak jistě patří i zesílení humanitární pomoci do zahraničí a na to navazující větší důraz na poskytování pomoci uprchlíkům.

3.2 Vnitřní dimenze migrační politiky České republiky

Vnitřní dimenzí migrační politiky je zejména politika integrační. Obecným dokumentem, který určuje směr a dynamiku migrační politiky je Strategie migrační politiky z roku 2015. Strategie migrační politiky zmiňuje koherenci migrační a rozvojové politiky a zohlednění linky migrace v bilaterálních projektech. Migrační politika České republiky prošla při svém vývoji postupně čtyřmi fázemi.

Jako první fázi můžeme označit přesun od flexibilní a neřízené k více proaktivní a zároveň restriktivní politice. Zejména, co se týká oblasti výběru vhodných pracovníků a integrace. Přístupy k migrační politice a vůbec k integraci byly ovlivňovány především ekonomickými cykly (růst vs. recese). V současné době lze úspěšně identifikovat několik důležitých historických milníků, které měly vliv na utváření migrační politiky. K těm posledním patří vstup České republiky do EU a na to navazující růst harmonizací politik. Dalším milníkem je finanční krize z roku 2008 a s tím spojená následná recese a pak zcela jistě uprchlická krize roku 2015.

Zejména poslední dekáda po finanční a uprchlické krizi, kdy od roku 2014 česká ekonomika zaznamenala výrazný růst, nezaměstnanost postupně klesala na historické minimum začala růst poptávka po levné pracovní síle ze zahraničí. Počet imigrantů ale nevzrostl úměrně s jejich požadavky, a tak se česká ekonomika potýkala dlouhou dobu s nedostatkem pracovních sil. (Burianová, Votradovcová, 2018, č.82-104)

Rostoucí počet cizinců měl dopad na význam integrační politiky, jejíž první koncepce byla zpracována v roce 1999 v podobě Zásad integrace cizinců. Česká integrační politika prošla určitým vývojem, od vnímání integrace jako jednosměrného procesu závislém pouze na individuálním migrantovi až po vnímání migrace jako dvousměrného procesu spočívajícím ve vztahu cizinců a majority, jakožto vztahu ve vzájemném respektu.

Česká integrační politika bývá často kritizována jako příliš centralizovaná skrze Ministerstvo vnitra, které je hlavním institucionálním zajištěním zodpovídajícím za její koordinaci. Jednotlivá ministerstva tvoří institucionální zajištění pak pro realizaci politik ve své oblasti působnosti. Ve snaze systematizovat integraci tam, kde se jí odehrává nejvíce, tedy na regionální a lokální úrovni došlo v roce 2009 ke spuštění Centra pro integraci cizinců, kterých doposud funguje deset. Tyto centra jsou drtivě většinou v kompetenci Správy uprchlických zařízení České republiky a jejich úkolem je poskytovat cizincům z třetích zemí sociální a právní poradenství, dále zajišťují tlumočnický a kurzy českého jazyka, pořádají kulturní akce a regionální platformy pro sdílení zkušeností v integraci. Mimo výše uvedenou centralizaci skrze Ministerstvo vnitra je v rámci hodnocení MIPEXu²⁰ české migrační politiky v této oblasti ještě často vytykána nedostatečný přístup cizinců ke vzdělávání, složitá a nákladná administrativa, vysoké požadavky ohledně výší příjmů pro získání trvalého pobytu či sloučení rodiny a rovněž nízká politická práva migrantů s trvalým pobytem. Pozitivně dopadlo například hodnocení zavedení možnosti dvojitého občanství od roku 2014. Ve většině z osmi kategorií Česká republika dosahuje maximálně 50 bodů ze 100 možných, přičemž nejhůře jsou celkově hodnoceny kategorie vzdělání a politických práv. Migrační politika stála dříve v pozadí zájmu. Uprchlická krize v roce 2015 z ní udělala bod zájmu číslo jedna. (*Migrant Integration Policy Index [MIPEX 2020], 2011*)

3.3 Nelegální migrace a návratová politika České republiky

Za nelegální migraci považujeme neoprávněný vstup do země nebo jeho neoprávněné opuštění, neoprávněný pobyt na tomto území nebo pobyt v rozporu s účelem, pro který bylo vydáno příslušné oprávnění. Nelegální migrace je globálním problémem, který může v každé zemi způsobit vnitřní stabilitu a bezpečnostní situaci. Z tohoto důvodu se migrační politika dostává stále do většího zájmu většiny evropských zemí. Opatření k potírání

nelegální migrace je jedním ze zásadních témat řešených v rámci unijní, ale i naší migrační politiky.

Jedním ze základních dokumentů, s jehož pomocí dochází k potírání nelegální migrace je Akční plán boje proti nelegální migraci, který byl schválený dne 4. února 2004 Usnesením vlády České republiky. Akční plán navazuje na cíle a úkoly stanovené Národním akčním plánem boje proti terorismu a je koncepčním dokumentem obsahující harmonogram pro plnění opatření. Tento harmonogram je pravidelně aktualizován podle současného vývoje situace a je rozdělen do pěti základních oblastí, a to sice do prevence, kontroly a sankce, meziresortní a mezinárodní spolupráce a legislativy. (*Nelegální migrace v České republice [Ministerstvo vnitra České republiky], 2020*)

V současné době lze říci, že oproti mnohým ostatním členským státům EU je situace ohledně nelegální migrace v České republice poměrně stabilní. Nelegální migrace je však dynamickým jevem, u kterého nelze odhadovat vývoj, a tak je vyžadován flexibilní a důsledný přístup s cílem potírat nelegální migraci.

Mezi hlavní nástroje v oblasti prevence nelegální migrace zůstává nadále efektivní předvstupní kontrola a návratová politika, dále rovněž spolupráce se třetími zeměmi, boj proti obchodování s lidmi, důsledné postihy organizátorů nelegální migrace a kontrola pobytu cizinců. Důležitou součástí je také politika návratů a s ní spojená úzká spolupráce se třetími zeměmi při zpětném přebírání nelegálně pobývajících osob na našem území. Tuto tzv. readmisní politiku je potřeba nahlížet a řešit v širším kontextu mezinárodní spolupráce. Mechanismem pro realizaci návratů nelegálně pobývajících osob jsou readmisní dohody, jejichž hlavním cílem je usnadnit a urychlit proces readmise. Je to poměrně náročný proces, který vyžaduje řadu úkonů. V současné době má Česká republika sjednáno 16 dohod s 16 státy světa. Konkrétně se jedná o dohody uzavřené s Arménií, Bulharskem, Chorvatskem, Kanadou, Kazachstánem, Kosovem, Maďarskem, Moldavskem, Německem, Polskem, Rakouskem, Rumunskem, Slovenskem, Slovinskem, Švýcarskem a Vietnamem. (*Předkládací zpráva Smlouvy o předávání a přebírání osob [Ministerstvo zahraničních věcí České republiky], 2020*)

Krom výše uvedených bilaterálních smluv jsou pro Českou republiku závazné rovněž readmisní smlouvy sjednané EU a v současné době jsou v platnosti smlouvy se 17 státy, a to sice s Albánií, Arménií, Ázerbájdžánem, Bosnou a Hercegovinou, Černou Horou, Gruzii, Hong Kongem, Kapverdy, Macaem, Makedonií, Moldavskem, Pákistánem, Ruskem, Srbskem, Srí Lankou, Tureckem a Ukrajinou. Česká republika navíc k některým z těchto dohod sjednala ještě bilaterální prováděcí protokoly, které mají za cíl nastavit technické podrobnosti vztahující se k readmisní proceduře. (*Předkládací zpráva Smlouvy o předávání a přebírání osob [Ministerstvo zahraničních věcí České republiky], 2020*)

3.4 Nouzový stav a jeho vliv na nelegální migraci v ČR 2020

Nouzový stav během první vlny COVID-19 trval od 12.3.2020 do 17.5.2020. Po dobu trvání nouzového stavu byly zavedeny kontroly na státní hranici s Rakouskem a Německem a zvýšeny kontroly na státní hranici s Polskem a Slovenskem. Po dobu nouzového stavu byl zakázán vstup všem cizincům s výjimkou cizinců pobývajících s přechodným pobytem nad 90 dnů nebo trvalým pobytem na území ČR. Tato opatření vedla k sníženému proudění migrantů přes naše území.

Obrázek č. 1 a č. 2 Kontrolní stanoviště na státní hranici

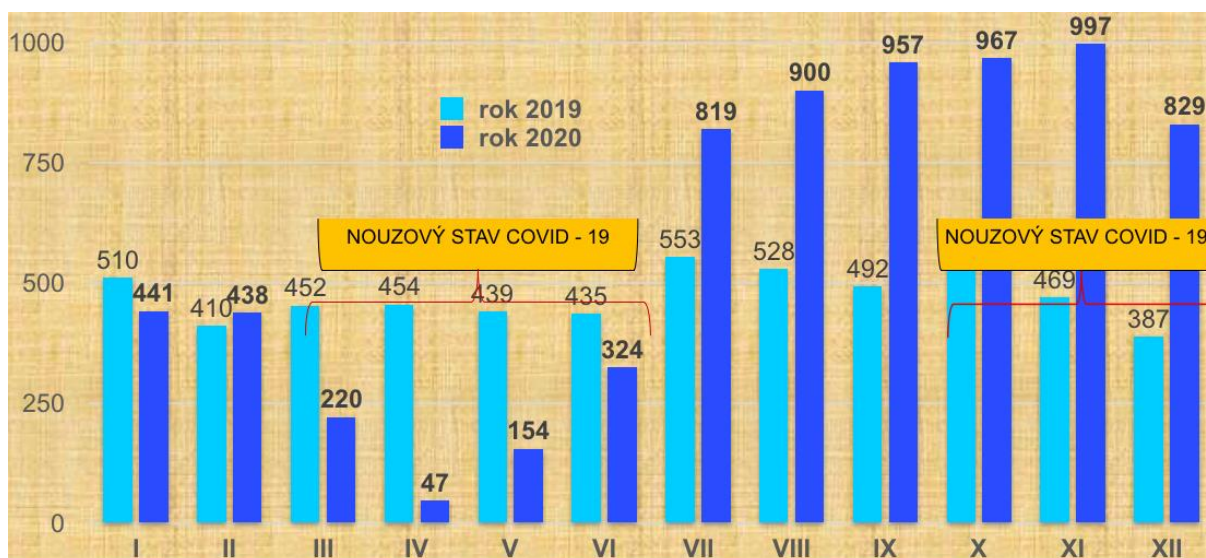

Zdroj: Vlastní tvorba

V červenci se opětovně navýšily počty nelegálních migrantů na našem území, s tímto opětovným nárůstem souvisí zrušení kontrol na státních hranicích a vydání ochranného opatření ministerstvem vnitra ČR za účelem ochrany před zavlečením onemocněním COVID-19.

Znovuzavedení nouzového stavu v souvislosti s druhou vlnou od 5.10.2020, který trval až do konce roku 2020 už nemělo na proud nelegální migrace vliv, jelikož kontroly na státních hranicích opětovně zavedeny nebyly tak počty migrantů dále stoupaly. (*Policie České republiky – služba cizinecké policie [Ministerstvo vnitra České republiky], 2020*)

Graf č. 2 - Vývoj nelegální migrace po jednotlivých měsících 2019/2020.

Zdroj: Policie České republiky – služba cizinecké policie

PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUM – POSTOJ VEŘEJNOSTI K PROBLEMATICE MIGRACE

4.1 Cíl výzkumu

Cílem tohoto výzkumu je zjistit, jaký postoj má veřejnost k problematice migrace a vybrané výsledky posléze porovnat s již uskutečněnými výzkumy veřejného mínění.

V této souvislosti byly předem vytyčeny také celkem tři hypotézy, které budou na základě výsledků potvrzeny či naopak vyvráceny. Znění hypotéz je následující:

Hypotéza č. 1 – „Více než 50 % respondentů nesouhlasí s přijímáním migrantů do České republiky.“

Hypotéza č. 2 – „Více než 50 % respondentů je toho názoru, že příchod imigrantů do ČR představuje zvýšení bezpečnostních rizik.“

Hypotéza č. 3 – „Více než 50 % respondentů překáží zejména fakt, že migranti se nechtějí přizpůsobovat našim zvyklostem.“

4.2 Metodologie

Původ výrazu metoda je možné hledat v řeckém slově „methodos“. To lze do češtiny přeložit jako „cesta k něčemu“. Metodu můžeme obecně chápat jako způsob dosažení cíle, resp. nějakým způsobem uspořádanou činnost. Záměrné využití vědecky zdůvodněných metod lze považovat za jednu z klíčových podmínek pro získání nových poznatků. Pokud bychom se metodu snažili pojímat ze širšího hlediska, lze ji označit jako návod, způsob nebo nějakou cestu, jak něco konkrétního poznat, jak něco konkrétního zhotovit nebo docílit. (Kutnohorská, 2009, s. 19)

V podstatě jde o základ veškerých vědeckých prací, protože se jedná o uspořádání základních logických postupů do určitého systému. Vědecká metoda je konceptuálním prostředkem, kterým byl vypracován a je také užíván zejména ze strany vědců v rámci objevování, poznávání či analyzování nějakých jevů. Významnou složkou metody jsou pak zejména techniky výzkumu. Výběr patřičné metody je pak do značné míry závislý zejména

na jádře samotného výzkumného problému, ale taktéž na stupni osobního výběru a filosofii výzkumníka. Nicméně jestliže se blíže zaměříme ještě na klasifikaci metod vědecké práce, je možné říci, že podle vybrané metody výzkum členíme následujícím uvedeným způsobem: (Kutnohorská, 2009, s. 19)

- **kvantitativní výzkum** – zjednodušeně řečeno, jedná se o empirický výzkum, kdy data jsou ve formě čísel. (Punch, 2008, s. 12)

Tento typ výzkumu je možné uskutečnit v případě, že jde o jevy poměrně jednoduché a do jisté míry také jevy, které jsou už poznány. Jednoduchostí se přitom myslí to, že tyto jevy nejsou skryty smyslovému poznávání, mají jednoznačný výraz a lze se jich zmocnit za pomoci používaných nástrojů zajištění hromadných dat. Jedná se o jevy, které jsou obvykle v dostatečné míře popsány, a to jak v dynamice, tak i ve struktuře. Tento typ výzkumu se tudíž zaměřuje na: (Nový a Surynek, 2006, s. 254)

- o **rozsah výskytu** – to znamená četnost či okruh subjektů, u kterých se daný jev objevuje.
- o **frekvenci** – to znamená projev složen daného jevu v čase. Tímto se má na mysli například opakování výskytu daného jevu, atd.
- o **intenzitu** – jakožto sílu dílčích složek nebo vlastností daného jevu. Může se jednat například o:
  - sílu zájmu,
  - výši příjmu,
  - míru spokojenost,
  - atd.

- **kvalitativní výzkum** – zjednodušeně řečeno, jedná se o empirický výzkum, kdy data nejsou ve formě čísel. (Punch, 2008, s. 12)

Cílem je naopak zaznamenat jevy v rámci jejich dynamiky. Kvalitativní výzkum se tudíž zaměřuje na porozumění smyslu jednajících sociálních subjektů. Snaží se odhalit skutečné souvislosti mezi jevy jakožto faktické závislosti, a to v jejich celistvosti. (Nový a Surynek, 2006, s. 254)

Podle Švaříčka a Šed'ové (2007, s. 13) mnoho autorů definuje kvantitativní výzkum proti tomu kvalitativnímu zejména na základě metod, které jsou použité. Zatímco za nástroj

kvantitativního výzkumu lze obecně považovat zejména dotazník, pak nástrojem kvalitativního výzkumu je rozhovor. Samozřejmě zde je ale nutno poznamenat, že takovéto pojetí je značně zjednodušující, protože ve skutečnosti lze kupříkladu rozhovor s úspěchem použít jak v případně jedné, tak i v případě druhé uváděné metod. Vždy bude záležet pouze na účelu přístupu a její podobě. (Švaříček a Šed'ová, 2007, s. 13)

Přehledné porovnání obou výše popisovaných metod je uvedeno v tabulce přiložené níže (viz tabulka č. 2):

Tabulka č. 2 – Porovnání kvantitativní a kvalitativní metody

Kvantitativní sběr dat	Kvalitativní sběr dat
Vzorek respondentů je velký	Stačí málo respondentů
Provádí se pomocí dotazníkových šetření	Provádí se pomocí osobních rozhovorů
Snaží se kvantifikovat výskyt problému	Zkoumá problémy do hloubky
Časově nenáročný	Časově náročný
Dedukce z výsledků	Indukce z výsledků
Statistické zpracování dat	Nestatistické zpracování dat

Zdroj: Survio, 2020.

Kutnohorská (2009, s. 19) ještě dodává, že rozdíly mezi oběma zde uváděnými výzkumy bývají zpravidla velmi zveličovány, a to poněkud zbytečně. Totiž jak kvantitativní, tak i kvalitativní metoda samozřejmě má svoje silné i slabé stránky, resp. určitá omezení, ale v praxi platí, že obě metody sehrávají velmi důležitou roli. Ačkoliv běžně bývají obě metody kladeny do protikladu, ve skutečnosti jde o rozpor, který je vytvořen do značné míry uměle. Jinak řečeno, v praxi jsou využitelné a potřebné obě metody. Důležité však vždy je, jestli je dokážeme adekvátním způsobem využít, a to ve shodě se stanoveným cílem.

Po zvážení všech možností byla nakonec pro účely této práce zvolena metoda kvantitativního výzkumu, v rámci kterého je využito dotazníkového šetření. Lze totiž

předpokládat, že právě prostřednictvím tohoto způsobu bude možné efektivně zajistit všechny potřebné informace. Navíc právě dotazování je obecně možné považovat za nejrozšířenější z postupů.

V souvislosti s dotazníkovým šetřením je ještě potřeba zmínit Foreta (2003, s. 81). Tento autor totiž vysvětluje, že při zpracování dotazníku je vždy velmi důležité dbát na to, aby byl pro respondenty co nejvíce zajímavý, a to nejenom po vizuální stránce, ale zejména pak co se týče jeho samotného obsahu. Dotazník totiž musí především dokázat udržet pozornost dotazovaných. Autor dále také zdůrazňuje, aby se dotazník také maximálně soustředil na klíčové aspekty daného tématu. V praxi se totiž můžeme setkat s tím, že pokud dotazník není sestaven vyhovujícím způsobem, pak to má samozřejmě značný vliv na samotné výsledky, které jsou zkreslené a neodpovídají potřebám provedeného výzkumu.

Také tato doporučení byla samozřejmě brána v potaz a byl tudíž sestaven dotazník, který je jednoduchý, respondenty zbytečně nezdržuje, ale zároveň dokáže poskytnout všechna potřebná data pro účely tohoto výzkumu. V dotazníku, který byl zhotoven, je možné nalézt celkem 13 otázek, a to včetně dvou otázek, jejichž smyslem bylo rozdělit respondenty dle pohlaví a věku. Z odpovědí byly posléze zhotoveny výsečové grafy (uzavřené otázky) a sloupcové grafy (otevřené otázky), které přehledným způsobem zobrazují veškeré potřebné informace.

Kompletní dotazník, který byl pro účely tohoto výzkumu zhotoven a který byl zveřejněn k vyplnění, je možné nalézt v příloze (viz Příloha I)

4.3 Sběr dat

Sběr dat byl uskutečněn v měsíci červen 2021. Byl realizován online formou, tudíž byla vytvořena elektronická forma dotazníku, kterou respondenti vyplňovali. Za hlavní výhodu online formy dotazníku je možné považovat zejména skutečnost, že respondenti takto mohou odpovídat na připravené otázky v klidu a pohodlí svého domova, kde nejsou ničím rušeni.

Poté, co byly dotazníky vyplněné, data byla přepsána do MS Excelu a zde už byla upravena pro účely této práce do přehledných grafů. Graf je možné nalézt vždy pod každou jednotlivou otázkou tohoto výzkumu.

4.4 Charakteristika výzkumného vzorku

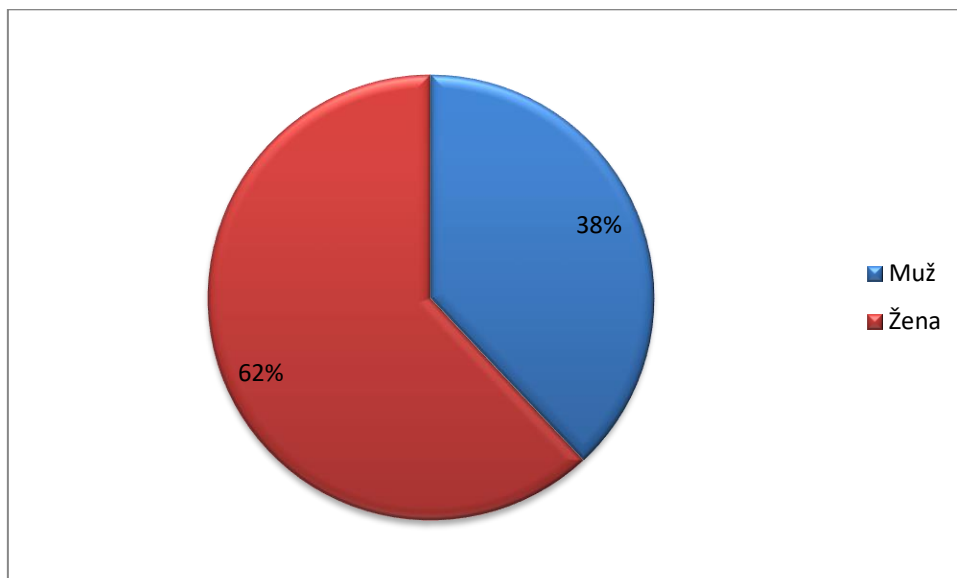
Pro to, aby vypovídající hodnota celého výzkumu byla co nejvyšší, bylo samozřejmě nutno oslovit také odpovídající počet dotazovaných. Jak už bylo vysvětleno, zatímco kvalitativní výzkum pracuje spíše s malým počtem respondentů a daný problém zkoumá více do hloubky, ten kvantitativní potřebuje větší vzorek, se kterým může posléze pracovat.

Výzkumný vzorek pro účely této práce se tudíž skládá z celkem 100 respondentů. Jak už bylo řečeno, poslední dvě otázky dotazníku (otázka č. 12 a 13) se týkaly pohlaví a také věku.

12. VAŠE POHLAVÍ?

Otázka č. 12 – Vaše pohlaví?

Graf č. 3 – Vaše pohlaví?

Zdroj: vlastní zpracování

Jak naznačuje také graf přiložený výše (viz graf č. 3), tohoto výzkumu se zúčastnilo celkem 62 % žen a 38 % mužů. Je možné předpokládat, že ženy se o vyplňování dotazníků

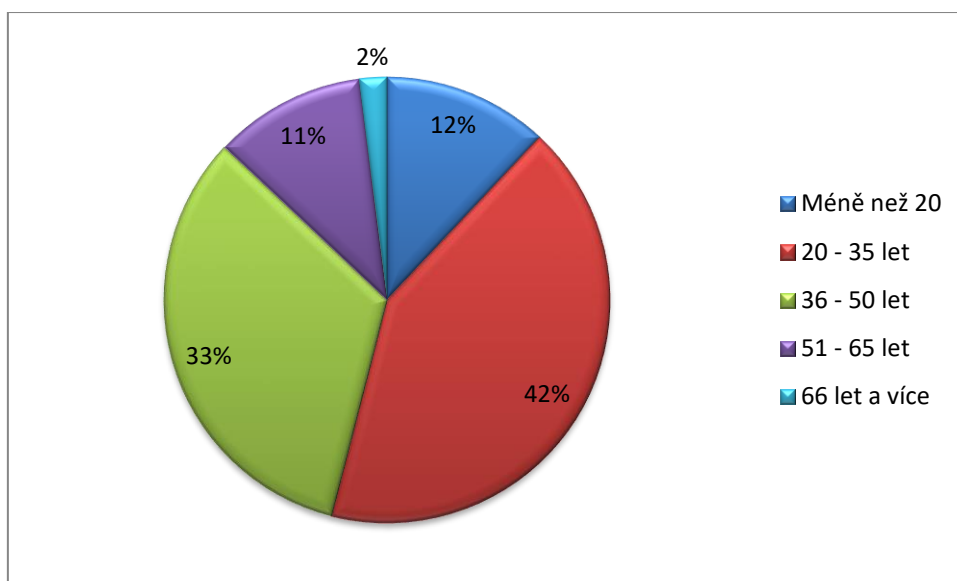
zajímají o něco více než muži, a to obecně, a z toho důvodu se jich více objevilo i v tomto výzkumu.

Nicméně nepoměr není nijak výrazný a určitě jej nelze považovat za překážku, či zkreslení dalších odpovědí. Vyplnění dotazníku bylo totiž zcela dobrovolné a nebylo nijak omezeno.

13. VÁŠ VĚK?

Otázka č. 13 – Váš věk?

Graf č. 4 Váš věk?

Zdroj: vlastní zpracování

Tohoto výzkumu se zúčastnilo celkem 42 % respondentů spadajících do věkové skupiny 20 – 35 let, kteří tvořili také podstatnou část. Druhou nejpočetnější skupinou se stali lidé ve věku od 36 do 50 let. Následovali respondenti spadající do věkové kategorie „méně než 20 let“, kterých bylo 12 %, dále respondenti spadající do věkové kategorie 51 – 65 let, kterých bylo 11 % a nakonec dotazovaní ve věku 66 let a více, přičemž těch byly 2 %.

4.5 Etika výzkumu

Pochopitelně, nutné bylo také nezapomenout ani na etickou stránku celého výzkumu, resp. dodržování etických zásad. Všichni dotazovaní, kteří se tohoto výzkumu zúčastnili, byli tudíž hned na úvod seznámeni s tím, že celý dotazník je zcela anonymní a pochopitelně každý dotazovaný má také možnost kdykoliv vyplňování dotazníku ukončit.

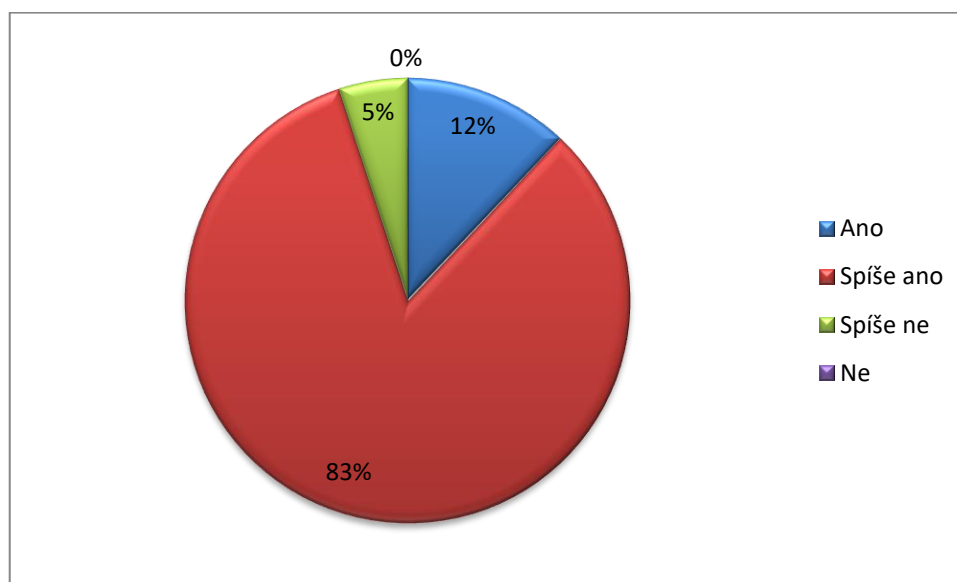
V rámci výzkumu a celé této práce tak nejsou zveřejňována naprosto žádná citlivá data, tudíž jména respondentů či místo jejich bydliště, atp., která by mohla vést k jejich nechtěné identifikaci. Veškeré informace, které byly zjištěny, jsou použity výhradně pro účely této bakalářské práce.

4.6 Výzkumné zjištění

V této části se již dostáváme k odpovědím respondentů, tudíž k samotným výsledkům celého výzkumu. Jak už bylo řečeno, pro každou otázku je zhotoven také výšečový graf a u každé otázky je uvedeno také krátké shrnutí či případné postřehy.

1. ZAJÍMÁTE SE O PROBLEMATIKU MIGRACE?

Graf č. 5 – Zajímáte se o problematiku migrace?

Zdroj: vlastní zpracování.

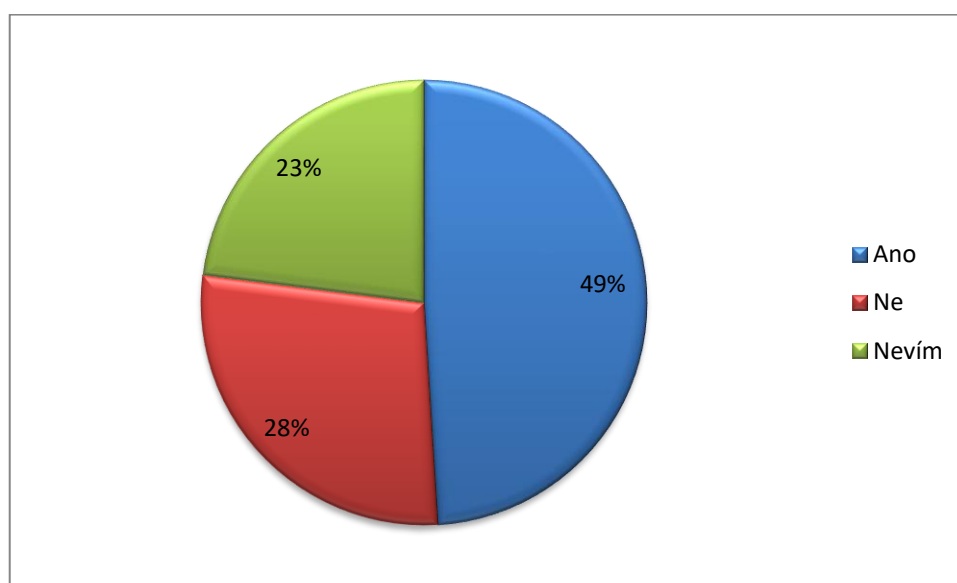
První otázka byla zaměřena na to, zda se dotazovaní zajímají o problematiku migrace. Jedná se o poměrně důležitou otázku, neboť čím větší je povědomí dotazovaných ohledně migrace, tím relevantnější jsou také odpovědi na další otázky.

Jak naznačuje graf přiložený výše (viz graf č. 5), drtivá většina všech dotázaných, a to dohromady až 95 %, se o problematiku migrace nějakým způsobem zajímá. Konkrétně 83 % respondentů se o tento problém spíše zajímá a 12 % se o něj zajímá velmi. Naopak 5 % oslovených o problematiku migrace spíše neprojevuje zájem. Avšak ani jeden z dotázaných neuvedl, že by se o migraci nezajímal vůbec.

Už jenom výsledky na první otázku tudíž naznačují, že migrace je mezi veřejností stále široce diskutovaným tématem a lidi se o něj zajímají. Pro samotný výzkum je to samozřejmě dobrá zpráva, neboť jak už bylo řečeno, čím větší je povědomí, tím relevantnější také další odpovědi dotázaných.

2. MYSLÍTE SI, ŽE ČESKÁ REPUBLIKA POTŘEBUJE CIZINCE?

Graf č. 6 – Myslíte si, že Česká republika potřebuje cizince?

Zdroj: vlastní zpracování.

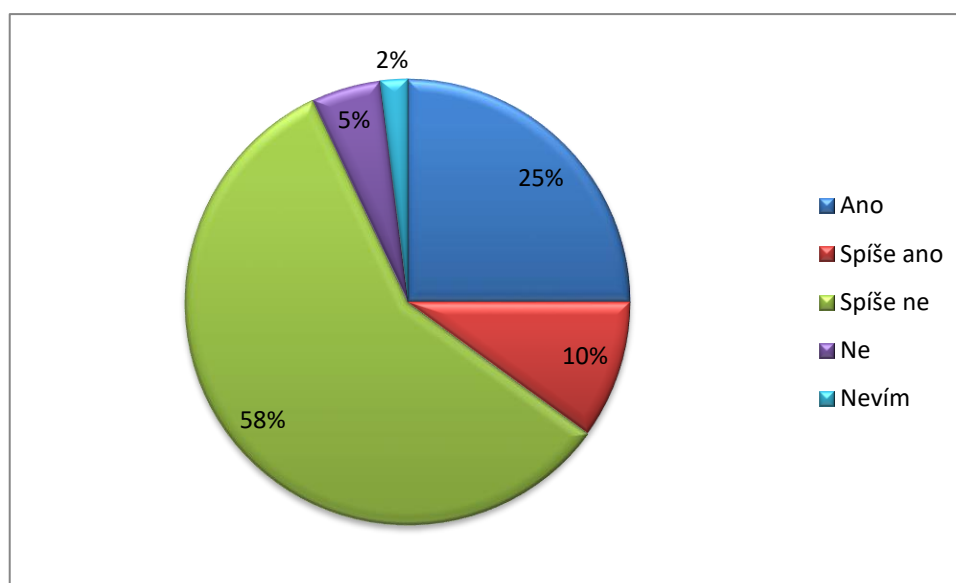
Hned další otázka se zaměřovala na názor veřejnosti na migraci, resp. na to, zda si dotazovaní myslí, že Česká republika obecně potřebuje cizince? Je to důležité zjištění, neboť vypovídá o názoru české veřejnosti na migraci obecně.

Téměř polovina všech respondentů se domnívá, že Česká republika obecně migraci potřebuje. Konkrétně 49 % všech oslovených totiž uvedlo odpověď „ano“. Naopak více než čtvrtina dotázaných vyjádřila nesouhlas, když celkem 28 % oslovených uvedlo, že Česká republika cizince nepotřebuje. Nakonec celkem 23 % dotázaných na tuto otázku odpovědět nedokázalo, což je relativně velké číslo, ale zároveň je právě v případě této otázky celkem pochopitelné.

Pochopitelně přijímání imigrantů do ČR má jak své pozitivní, tak i své negativní stránky. Obecně se soudí, že z dlouhodobého hlediska se přijímání imigrantů do ČR vyplatí už jenom ekonomicky, jelikož lze takto na daních vybrat relativně velké finanční částky a krátkodobě tento fenomén také napomáhá růstu hrubého domácího produktu. Je ale pravdou, že se tímto způsobem často také zvyšuje kriminalita, může docházet ve zvýšené míře k pašování drog, atd. Ostatně jak naznačují samotné odpovědi, respondenti nejsou v názorech vůbec jednotní.

3. MYSLÍTE SI, ŽE JE U NÁS VELKÝ POČET IMIGRANTŮ?

Graf č. 7 – Myslíte si, že je u nás velký počet imigrantů?

Zdroj: vlastní zpracování.

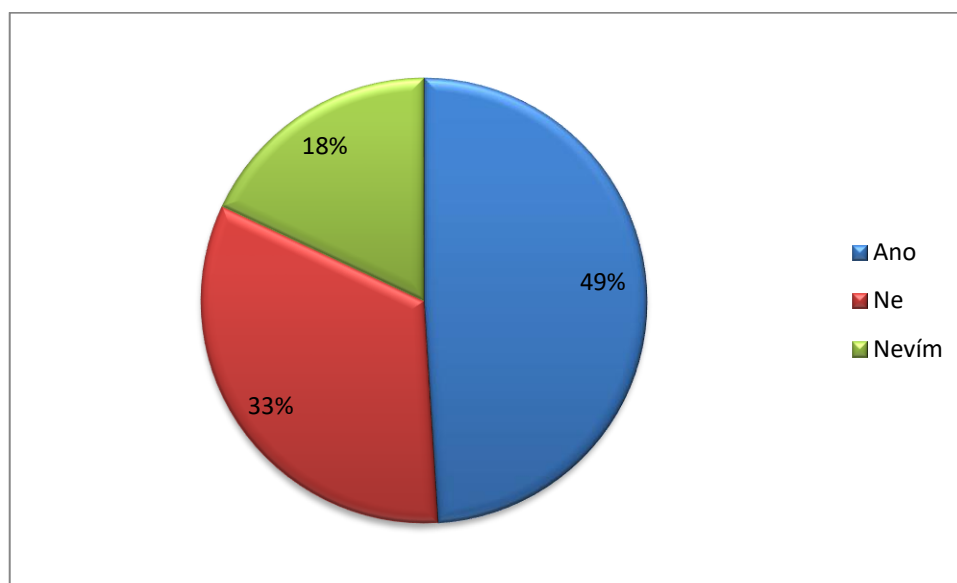
Třetí otázka se zajímala o to, zda si respondenti myslí, že je v České republice obecně velký počet imigrantů. I tato otázka do jisté míry vypovídá o tom, jaký vztah má veřejnost k problematice migrace.

Ukázalo se, že většina dotazovaných si spíše nemyslí, že by u nás bylo mnoho imigrantů. Celkem 58 % dotázaných uvedlo, že tomu tak spíše není. Celkem 5 % oslovených je pak přesvědčeno, že u nás není velký počet imigrantů. Naopak ale 25 % dotázaných je přesvědčeno, že v České republice je velký počet imigrantů a 10 % si to spíše také myslí. Dohromady se tudíž spíše ke kladné odpovědi přiklání až 35 % oslovených. Tentokrát neumělo odpovědět pouze 2 % dotázaných.

Samozřejmě uváděných 58 % dotázaných, kteří uvedli, že u nás spíše není velký počet migrantů, má také pravdu, neboť Česká republika je pro migranty v naprosté většině případů spíše tranzitní zemí. Ve skutečnosti tak u nás počet žádostí o azyl na rozdíl například od některých západoevropských zemí není nijak zvlášť výrazný.

4. MYSLÍTE SI, ŽE PRO ČESKOU SPOLEČNOST MOHOU BÝT IMIGRANTI PŘÍNOSEM?

Graf č. 8 – Myslíte si, že pro českou společnost mohou být imigranti přínosem?

Zdroj: vlastní zpracování.

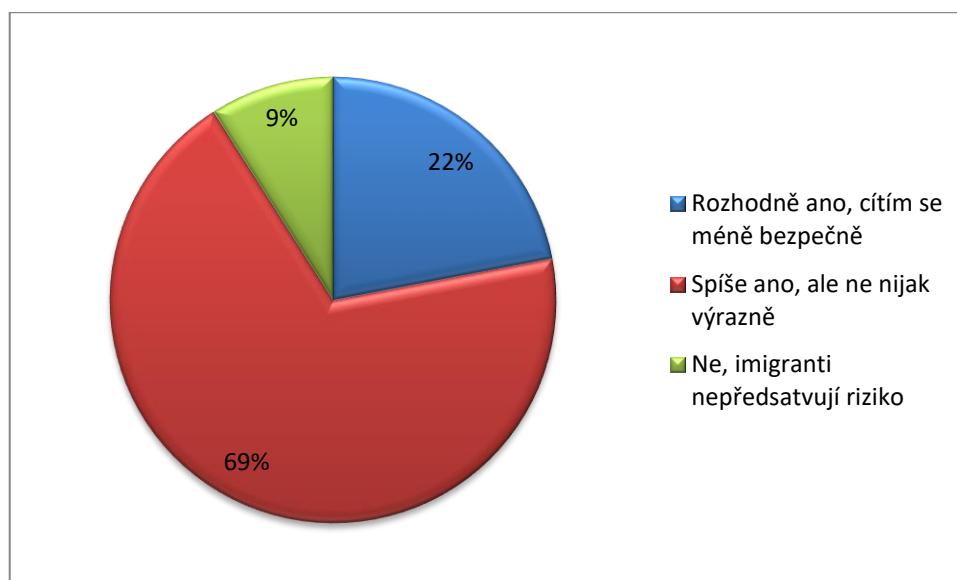
Dále bylo také potřeba zjistit, jestli si respondenti myslí, že imigranti mohou pro českou společnost představovat přínos? Do jisté míry tak tato otázka vlastně navazuje na druhou otázku výzkumu, ale snaží se konkrétněji zjistit, zda dotazovaní nahlízejí na migraci pozitivně či nikoliv.

Jak naznačuje graf přiložený výše (viz graf č. 8), odpovědi jsou opět velmi rozporuplné. Nicméně téměř polovina dotázaných, konkrétně 49 % je toho názoru, že imigranti mohou pro Českou republiku představovat přínos. Naopak celkem 33 % si myslí opak, neboť uvedlo, že imigranti pro nás nejsou přínosem a zbývajících 18 % všech oslovených odpovědět neumělo.

Jak už bylo vysvětleno, imigranti určitě mohou pro českou republiku představovat přínos, ale samozřejmě se s tímto jevem mohou pojít také určitá rizika. Pokud pomineme ekonomické výhody, pak může jít například o obohacení naší kultury, atd.

5. VNÍMÁTE PŘÍCHOD IMIGRANTŮ DO ČR JAKO ZVÝŠENÍ BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK?

Graf č. 9 – Vnímáte příchod imigrantů do ČR jako zvýšení bezpečnostních rizik?

Zdroj: vlastní zpracování.

Pátá otázka byla velmi důležitá, neboť na jejím základě bylo zjišťováno, jestli dotazovaní vnímají příchod imigrantů do naší země jako zvýšení bezpečnostních rizik. Je obecně známým faktem, že mnoho lidí má z tohoto jevu strach spojený s možnými bezpečnostními hrozbami.

Jak také naznačuje graf přiložen výše (viz graf č. 9), podstatná většina oslovených, a to celkem 69 % z nich skutečně spíše vnímá příchod imigrantů do ČR jako zvýšení

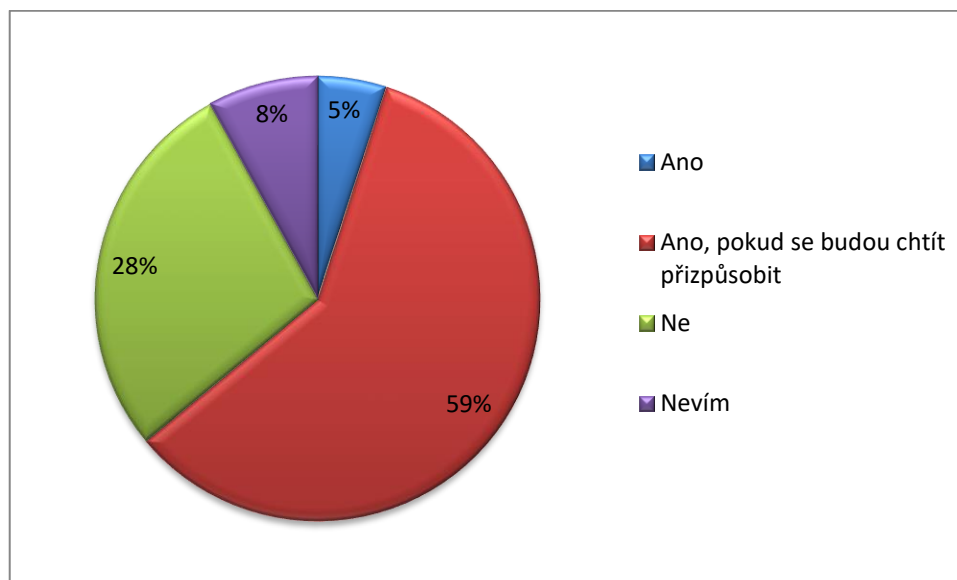
bezpečnostního rizika, ale na druhou stranu, ne nijak výrazně. Naproti tomu celkem 22 % dotázaných jej jednoznačně vnímá jako zvýšení bezpečnostního rizika a pouze 9 % si pak myslí, že imigranti žádné riziko nepředstavují.

Pochopitelně migraci je obecně možné považovat za naprosto přirozený jev, a také jev trvale historický a jak už bylo řečeno, může mít mnoho pozitivních dopadů na naši společnost, ale zároveň je i dobře známo, že s tímto jevem jsou spojeny i jisté bezpečnostní aspekty. Minimálně v některých vybraných případech mohou riziko představovat konkrétní imigranti nebo jejich masy. Řeč přitom může být o možnosti organizovaného zločinu, terorismu, ale také šíření různých nákaz, které jsou infekční. V neposlední řadě to bývají také kulturní zvyklosti, které jsou jednoduše neslučitelné s těmi našimi. Toto vše je samozřejmě vždy potřeba mít také na paměti.

Ostatně jak ale naznačují také odpovědi respondentů, ti si to sami velmi dobře uvědomují, resp. drtivá většina z nich.

6. SOUHLASÍTE S PŘIJÍMÁNÍM MIGRANTŮ DO ČR?

Graf č. 10 – Souhlasíte s přijímáním migrantů do ČR?

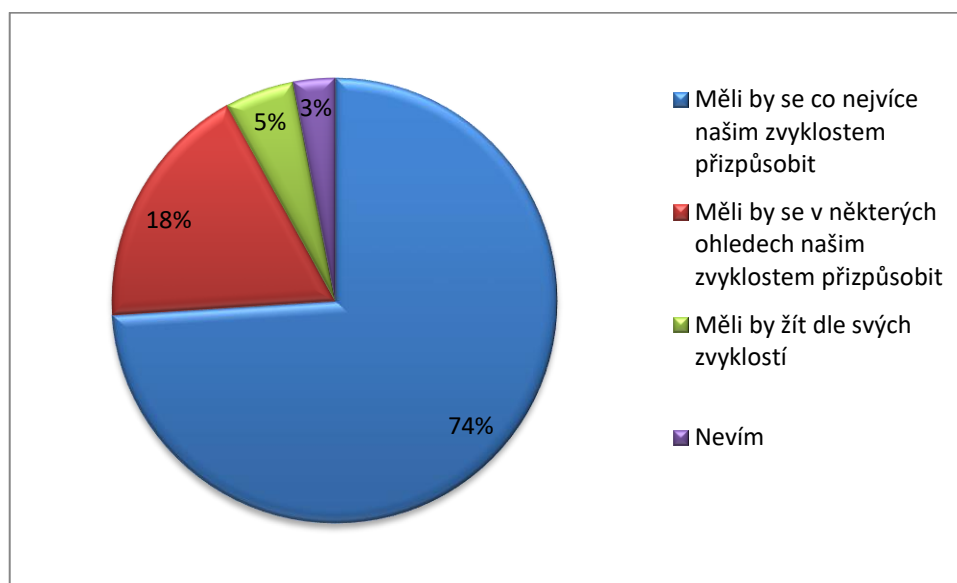
Zdroj: vlastní zpracování.

Je možné říci, že se jedná o zcela zásadní otázku celého výzkumu, neboť jednoznačně zjišťuje, jestli respondenti s přijímáním migrantů do České republiky souhlasí, anebo nikoliv.

Odpovědi na tuto otázku jsou poměrně jednoznačné a je možné konstatovat, že drtivá většina dotazovaných s přijímáním migrantů do České republiky souhlasí. Nicméně je nutno podotknout, že většina z nich s tímto souhlasí jen za určitých podmínek. Celkem 59 % dotázaných totiž souhlasí pouze za předpokladu, že migranti budou mít zájem přizpůsobit se. Pouhých 5 % oslovených pak uvedlo jednoznačně kladnou odpověď bez žádné podmínky. Naopak ale celkem 28 % respondentů s přijímáním migrantů do České republiky nesouhlasí. Zbývajících 8 % neumělo na otázku odpovědět.

7. JAK MOC BY SE CIZINCI V ČR MĚLI PŘIZPŮSOBIT NAŠIM ZVYKLOSTEM?

Graf č.11 – Jak moc by se cizinci v ČR měli přizpůsobit našim zvyklostem?

Zdroj: vlastní zpracování.

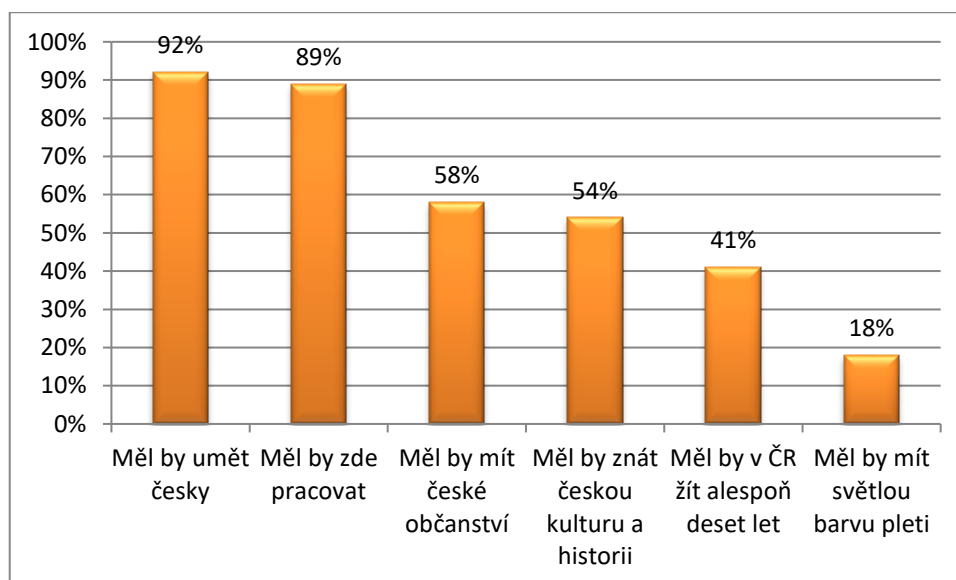
Sedmá otázka navazuje na předcházející šestou a blíže zjišťuje, jak výrazně by se podle názoru respondentů měli cizinci v České republice přizpůsobit našim zvyklostem. Cílem je teda blíže rozvinout otázku předcházející.

Odpovědi jsou opět poměrně jednoznačné. Celkem tři čtvrtiny dotázaných, konkrétně 74 % z nich totiž jednoznačně uvedlo, že cizinci v České republice by se měli přizpůsobit našim zvyklostem. Nicméně 18 % oslovených je toho názoru, že cizinci by se měli přizpůsobit alespoň v některých ohledech našim zvyklostem a pouze 5 % zastává názor, že cizinci by u nás měli žít dle svých zvyklostí. Zbývající 3 % neuměla odpovědět.

V tomto případě se zatím asi nejvíce ukázalo, co Čechům na problematice migrace nejvíce překáží a proč jsme v Evropě obecně vnímáními jako odpůrci migrace. Jako velký problém totiž veřejnost vnímá především případnou nepřizpůsobivost některých cizinců.

8. CO BY MĚL PŘISTĚHOVALEC NAPLŇOVAT, ABY NEBYL VNÍMÁN JAKO CIZINEC?

Graf č. 12 – Co by měl přistěhovalec naplňovat, aby nebyl vnímán jako cizinec?

Zdroj: vlastní zpracování.

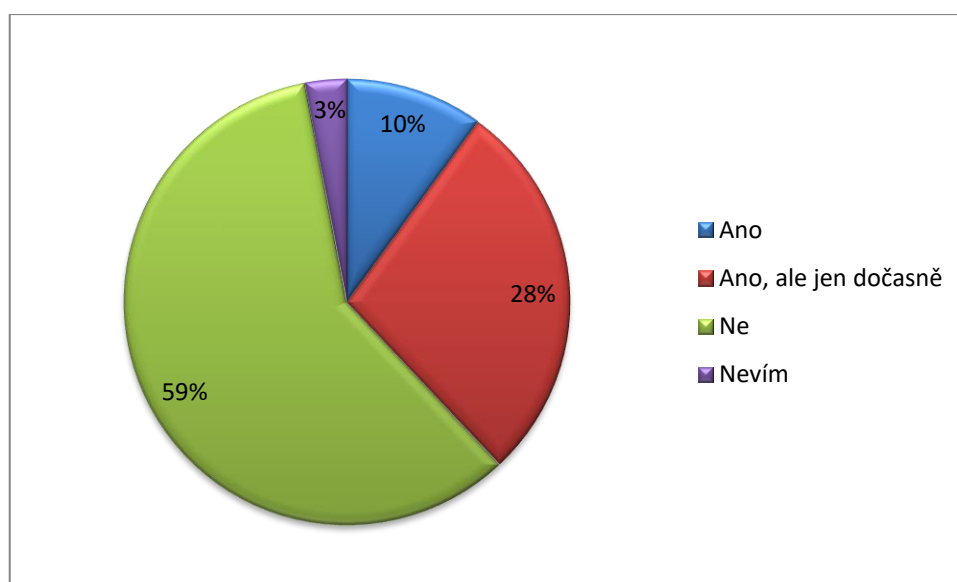
Jedná se o jedinou otázku tohoto výzkumu, kdy dotazovaní měli možnost zvolit více než jednu odpověď. Záměrem bylo zjistit, co by podle dotazovaných měl přistěhovalec naplňovat, aby nadále nebyl vnímán jako cizinec. Do jisté míry tak i tato otázka navazuje na šestou otázku a snaží se ji více přiblížit.

Drtivá většina respondentů je toho názoru, že aby přistěhovalec u nás nebyl nadále vnímán jako cizinec, měl by zejména umět česky a měl by zde také pracovat. První z možností

konkrétně zvolilo celkem 92 % dotázaných a druhou pak 89 % dotázaných. Celkem 58 % respondentů si myslí, že by cizinec měl mít v této souvislosti české občanství, dále podle 54 % dotázaných by měl znát českou kulturu a historii a podle 41 % dotázaných by měl žít v České republice alespoň deset let. Pouze 18 % respondentů si pak myslí, že by přistěhovalec měl mít světlou barvu pleti, aby nebyl vnímán jako cizinec.

9. MYSLÍTE SI, ŽE ČR BY MĚLA PŘIJÍMAT UPRCHLÍKY ZE ZEMÍ, KTERÉ JSOU POSTIŽENÉ VÁLEČNÝM KONFLIKTEM?

Graf č. 13 – Myslíte si, že ČR by měla přijímat uprchlíky ze zemí, které jsou postižené válečným konfliktem?

Zdroj: vlastní zpracování.

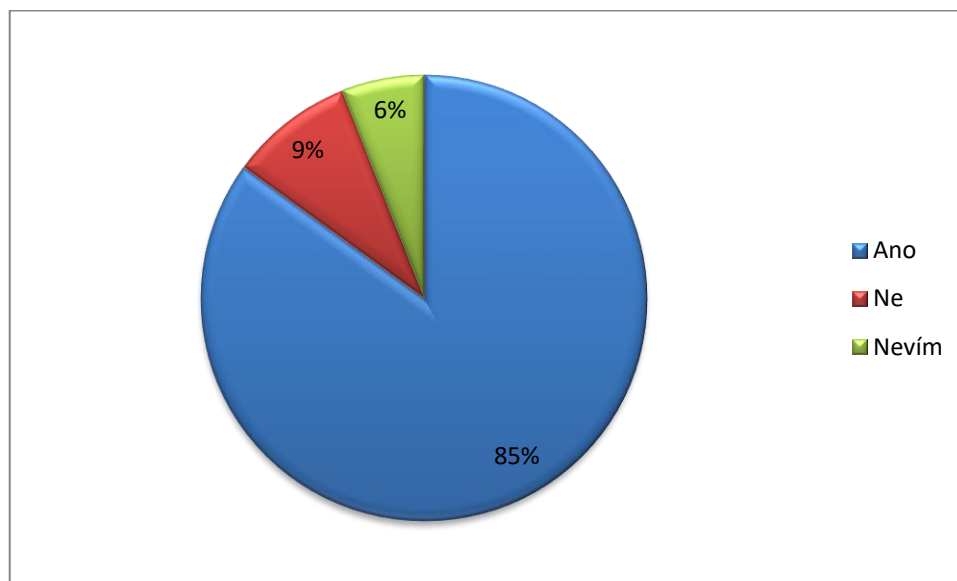
Devátá otázka výzkumu se zaměřila také na hojně diskutovanou problematiku přijímání uprchlíků, a to konkrétně ze zemí, které jsou postižené válečným konfliktem. Je obecně známo, že postoj Čechů k uprchlíkům nebývá příliš pozitivní. Právě na tento problém se tudíž zaměřila tato otázka.

Výsledky jednoznačně ukazují, že nadpoloviční většina, konkrétně 59 % oslovených si myslí, že Česká republika by neměla přijímat uprchlíky ze zemí, které jsou postižené válečným konfliktem. Na druhou stranu dohromady až 38 % dotázaných je opačného názoru, přičemž 10 % dotázaných uvedlo jednoznačné ano a 28 % dotázaných si pak

myslí, že by Česká republika tyto uprchlíky měla přijímat, ale pouze dočasně. Zbývající 3 % dotázaných se neuměla rozhodnout.

10. MYSLÍTE SI, ŽE ČR BY MĚLA PŘIJÍMAT UPRCHLÍKY Z BLÍZKÉHO VÝCHODU A SEVERNÍ AFRIKY?

Graf č. 14 – Myslíte si, že ČR by měla přijímat uprchlíky z Blízkého východu a severní Afriky?

Zdroj: vlastní zpracování.

Také desátá otázka tohoto výzkumu se zaměřuje na uprchlíky a konkrétně zjišťuje, jestli by podle názoru respondentů měla Česká republika přijímat uprchlíky z Blízkého východu a Severní Afriky. Opět se obecně jedná o velmi diskutovanou problematiku a je znám negativní postoj české veřejnosti.

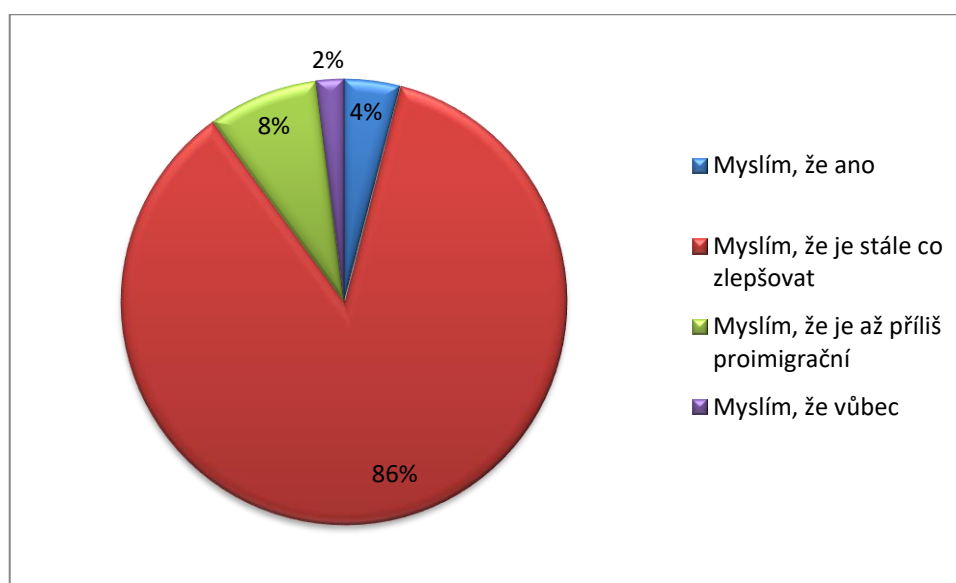
V tomto případě byly odpovědi skutečně jednoznačné. Drtivá většina dotázaných, a to celkem 85 % z nich je přesvědčených, že Česká republika by neměla přijímat uprchlíky z Blízkého východu a ani ze zemí severní Afriky. V kontrastu je pouze 9 % oslovených, kteří si myslí opak a jsou toho názoru, aby Česká republika tyto uprchlíky přijímala. Nakonec celkem 6 % dotázaných neumělo odpovědět.

Je nutno podotknout, že jedním z možných vysvětlení takto jednoznačného výsledku je také fakt, že uprchlíci z Blízkého východu a severní Afriky bývají v médiích obvykle

vykreslování právě jako obávaní představitelů islámské kultury, a bývají také často dávání do přímé souvislosti s hrozbou terorismu. Pochopitelně už jenom z tohoto důvodu není možné se nad odpověďmi příliš podívat.

11. MYSLÍTE SI, ŽE MIGRAČNÍ POLITIKA ČR JE NA DOBRÉ ÚROVNI?

Graf č. 15 – Myslíte si, že migrační politika ČR je na dobré úrovni?

Zdroj: vlastní zpracování.

Poslední jedenáctá otázka zjišťovala, zda si respondenti obecně myslí, že migrační politika České republiky je na dobré úrovni? Po této otázce už následovaly pouze dvě otázky zabývající se rozdělením respondentů podle pohlaví a věku jak už ostatně bylo uvedeno výše.

Také v případě této otázky byly odpovědi zcela jednoznačné. Drtivá většina oslovených, a to konkrétně 86 % z nich totiž uvedlo, že na migrační politice České republiky je stále co zlepšovat. Nicméně celkem 8 % dotázaných si také myslí, že migrační politika České republiky je až příliš proimigrační. Naopak 4 % dotázaných je přesvědčeno, že tato politika je na dobré úrovni a pouze 2 % si myslí naprostý opak, a tudíž, že migrační politika není vůbec na dobré úrovni.

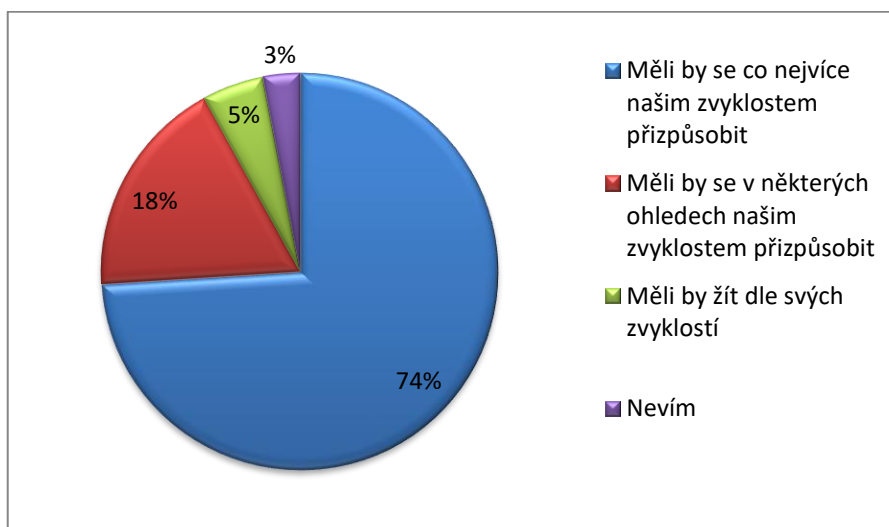
4.7 Porovnání vybraných výsledků s již uskutečněnými průzkumy

Odborná pracovnice v Sociologickém datovém archivu Sociologického ústavu Yana Leontiyeva uvádí, že Československo bylo od roku 1948 až do revoluce v roce 1989 značně odříznuto od ostatního světa, tudíž určitě není možné hovořit o jakýchkoliv výrazných migračních vlnách. V podstatě jediný a zároveň i nijak zvlášť úspěšný a významný případ soužití byl zejména vztah většinové populace Romské menšiny. Samozřejmě dnes už je situace jiná a postupně se stále navyšuje jak počet migrantů na celkové populaci, tak i počet žádostí o azyl. Zároveň lze konstatovat, že nelze předpokládat, že by se tento trend obrátil nebo alespoň omezil.

V roce 2009 Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) provedl výzkum, který se týkal právě problematiky migrantů a postoje české veřejnosti k této problematice. Jednou z otázek bylo „Jak moc by se cizinci v ČR měli přizpůsobit našim zvyklostem?“ Ukázalo se, že až 61,2 % dotázaných se domnívá, že cizinci by se měli přizpůsobit co nejvíce. Dále 34,5 % dotázaných si myslelo, že v některých věcech by se měli cizinci přizpůsobit našim zvyklostem. A pouze 3,3 % respondentů je toho názoru, že cizinci by u nás měli žít podle svých zvyklostí. (Leontiyeva a Vávra, 2009, s. 78)

Tato otázka se objevila také ve výzkumu, který byl proveden v této práci. Konkrétně se jednalo o sedmou otázku výzkumu. A pro připomenutí byly výsledky následující:

Graf č. 11 – Jak moc by se cizinci v ČR měli přizpůsobit našim zvyklostem?

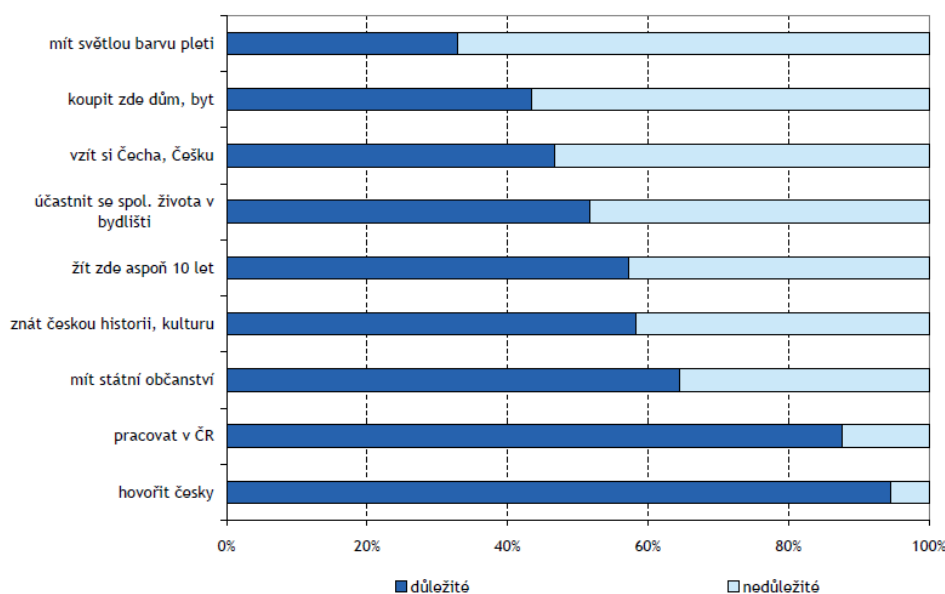

Zdroj: vlastní zpracování.

Je teda možné tvrdit, že výsledky do značné míry odpovídají výzkumu provedenému v roce 2009. Také v tomto případě je drtivá většina respondentů přesvědčená, že cizinci by se měli našim zvyklostem přizpůsobit.

Na následujícím grafu (viz graf č. 16) je možné vidět výsledky výzkumu z roku 2009 na otázku, „Co by měl přistěhovalec naplňovat, aby nebyl vnímán jako cizinec?“

Graf č. 16 – Co by měl přistěhovalec naplňovat, aby nebyl vnímán jako cizinec?

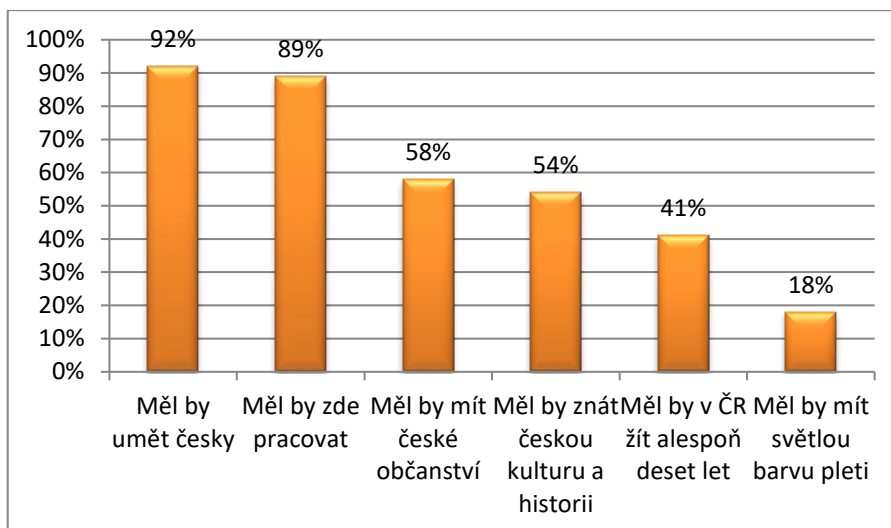

Zdroj: Leontiyeva a Vávra, 2009, s. 80.

Také tato otázka se v pozměněné formě ukázala ve výzkumu, který byl zhotoven pro tuto práci. Odpovědi byly přitom následující:

Graf č. 12 – Co by měl přistěhovalec naplňovat, aby nebyl vnímán jako cizinec?

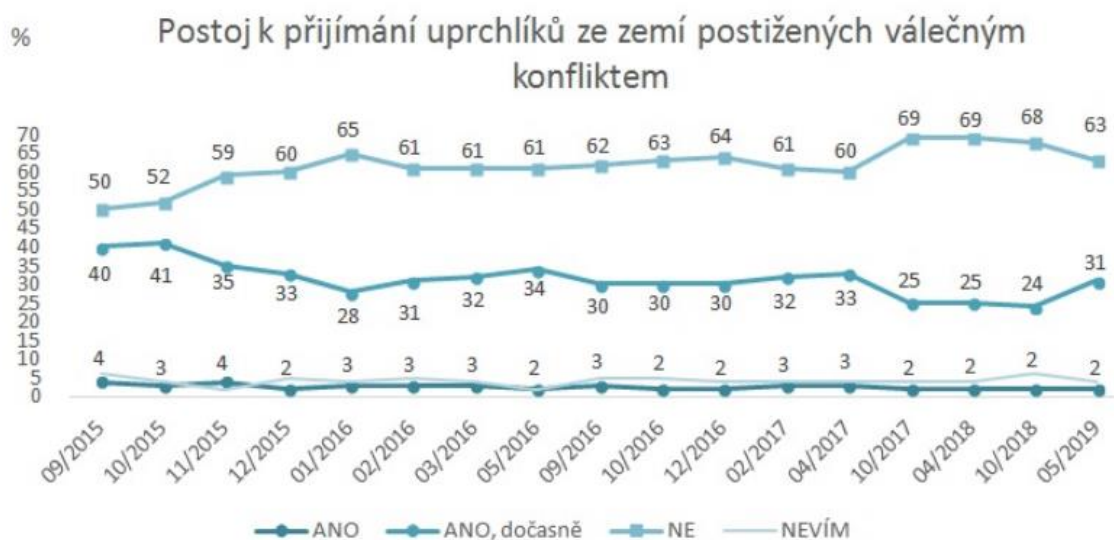

Zdroj: vlastní zpracování.

Opět je možné tvrdit, že se do značné míry shodují s výzkumem provedeným v roce 2009, ačkoliv již ne tak výrazně.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) ovšem zveřejnilo i celou řadu dalších výzkumů na podobné téma. Jedním z nich je například „Postoj české veřejnosti k uprchlíkům“. Tento výzkum byl zveřejněn v rozmezí let 2015 – 2019. Jedna z otázek se týkala postoje veřejnosti k přijímání uprchlíků ze zemí postižených válečným konfliktem (viz graf č. 17):

Graf č. 17 - Postoj veřejnosti k přijímání uprchlíků ze zemí postižených válečným konfliktem

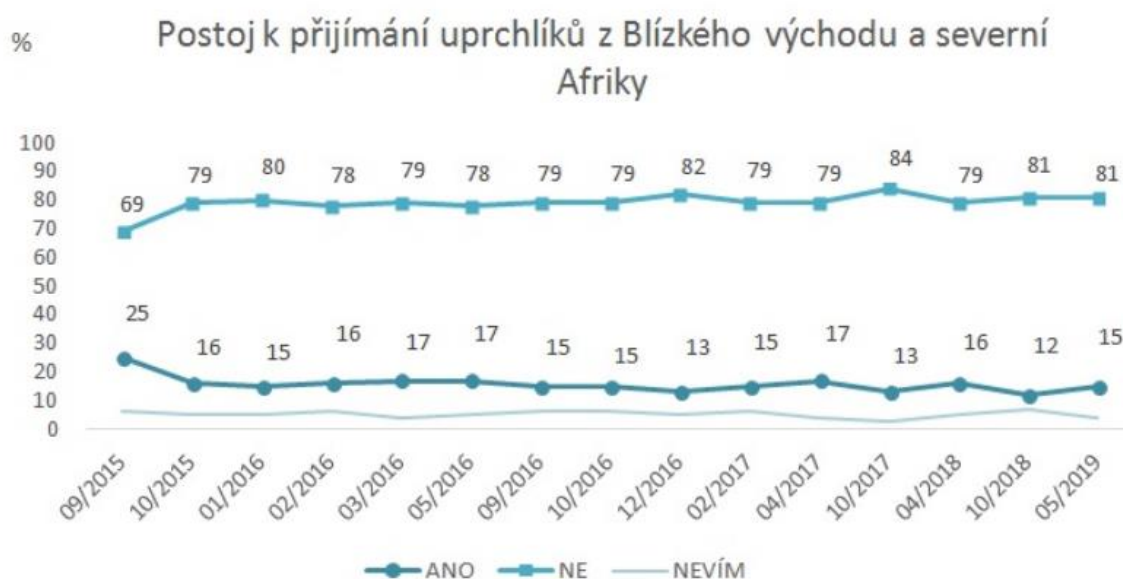
Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR, 2021.

Touto problematikou se zabývala devátá otázka výzkumu pro tuto práci. Výsledky přitom ukázaly, že se opět poměrně překrývají s těmito uvedenými. Výraznější rozdíl byl shledán pouze v odpovědi „Ano“.

Konkrétně 59 % oslovených si myslí, že Česká republika by neměla přijímat uprchlíky ze zemí, které jsou postižené válečným konfliktem. Dále až 38 % dotázaných je opačného názoru, přičemž 10 % dotázaných uvedlo jednoznačné ano a 28 % dotázaných si pak myslí, že by Česká republika tyto uprchlíky měla přijímat, ale pouze dočasně. Zbývající 3 % dotázaných se neuměla rozhodnout.

Další otázkou ze strany Centra pro výzkum veřejného mínění bylo „Jaký je váš postoj k přijímání uprchlíků z Blízkého východu a severní Afriky?“ Výsledky znázorňuje graf přiložen níže (viz graf č. 18)

Graf č. 18 - Jaký je váš postoj k přijímání uprchlíků z Blízkého východu a severní Afriky?

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR, 2021.

Touto problematikou se zabývala desátá otázka výzkumu uskutečněného v této práci a výsledky byly následující: celkem 85 % dotázaných je přesvědčených, že Česká republika by neměla přijímat uprchlíky z Blízkého východu a ani ze zemí severní Afriky.

V kontrastu je pouze 9 % oslovených, kteří si myslí opak a jsou toho názoru, aby Česká republika tyto uprchlíky přijímala. Celkem 6 % dotázaných neumělo odpovědět. Dokonce i v tomto případě je tudíž možné konstatovat, že výsledky se víceméně shodují.

4.8 Vyhodnocení výzkumu

Závěrem je možné konstatovat, že postoj české veřejnosti k problematice migrace není až natolik negativní, jak je obecně předpokládáno, avšak určitě se stále objevuje i mnoho zbytečných předsudků, ale samozřejmě i oprávněných tvrzení.

Výzkum prokázal, že drtivá většina dotazovaných se o problematiku migrace zajímá, tudíž je mezi veřejností stále široce diskutovaným tématem. Polovina dotázaných je také přesvědčených, že Česká republika cizince potřebuje, což je určitě pozitivní zjištění. Zároveň je nadpoloviční většina dotázaných toho názoru, že u nás není velký počet migrantů, což je také pravdou. Polovina respondentů si také myslí, že imigranti mohou pro českou společnost představovat přínos.

Na druhou stranu dohromady až 91 % dotazovaných vnímá příchod imigrantů do naší země jako zvýšení bezpečnostních rizik, čemuž se určitě nelze divit. Tímto se zároveň potvrdila druhá hypotéza tohoto výzkumu. Hypotéza zněla následovně: „*Více než 50 % respondentů je toho názoru, že příchod imigrantů do ČR představuje zvýšení bezpečnostních rizik.*“

Nadpoloviční většina dotázaných také souhlasí s přijímáním migrantů do ČR. Tímto je však zároveň možné vyvrátit první hypotézu, která zněla následovně: „*Více než 50 % respondentů nesouhlasí s přijímáním migrantů do České republiky.*“

Dále až tři čtvrtiny dotázaných jsou přesvědčeni, že cizinci by se měli přizpůsobit našim zvyklostem a ne naopak. Tímto se zároveň potvrdila třetí hypotéza tohoto výzkumu, která zněla takto: „*Více než 50 % respondentů překáží zejména fakt, že migranti se nechtějí přizpůsobovat našim zvyklostem.*“

Nejčastěji přitom dotazovaní uváděli, že aby přistěhovalci nebyli u nás vnímáni jako cizinci, měli by zejména umět česky a měli by zde pracovat. Celkem 59 % oslovených si myslí, že Česká republika by neměla přijímat uprchlíky ze zemí, které jsou postižené válečným konfliktem a až 85 % je pak přesvědčených, že Česká republika by neměla

přijímat uprchlíky z Blízkého východu a ani ze zemí severní Afriky. Drtivá většina oslovených, a to konkrétně 86 % zároveň uvedlo, že na migrační politice České republiky je stále co zlepšovat.

ZÁVĚR

Závěrem lze konstatovat, že téma migrace se stává čím dál tím více řešeným tématem a lze očekávat, že tak tomu bude i nadále do budoucna. Vzhledem ke značným bezpečnostním hrozbám vyplývajících z různých odlišností jednotlivých migrujících kultur se jeví jako nezbytné nastavení takých nástrojů a opatření, která by tyto hrozby efektivně redukovala na co možná nejnižší hranici.

Cílem práce bylo představení klíčových a základních pojmů vztahujících se k tématu Strategie migrační politiky České republiky. Dále byly v jednotlivých kapitolách postupně probrány všechny tematické okruhy uvedené v úvodu práce a nutné k prezentaci daného tématu. V praktické části byly prezentovány výsledky kvantitativního průzkumu obyvatelstva České republiky, které byly prezentovány i graficky a srovnány s výsledky průzkumů provedených v minulých letech.

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Tabulky

1. Tabulka č. 1 Vývoj světového počtu migrantů
2. Tabulka č. 2 – Porovnání kvantitativní a kvalitativní metody

Grafy

1. Graf č. 1 Nelegální migrace cizinců
2. *Graf č. 2 Vývoj nelegální migrace po jednotlivých měsících 2019/2020.*
3. Graf č.3 – Vaše pohlaví?
4. Graf č.4 Váš věk?
5. Graf č. 5 – Zajímáte se o problematiku migrace?
6. Graf č. 6 – Myslíte si, že Česká republika potřebuje cizince?
7. Graf č. 7 – Myslíte si, že je u nás velký počet imigrantů?
8. Graf č. 8 – Myslíte si, že pro českou společnost mohou být imigranti přínosem?
9. Graf č. 9 – Vnímáte příchod imigrantů do ČR jako zvýšení bezpečnostních rizik?
10. Graf č. 10 – Souhlasíte s přijímáním migrantů do ČR?
11. Graf č.11 – Jak moc by se cizinci v ČR měli přizpůsobit našim zvyklostem?
12. Graf č. 12 – Co by měl přistěhovalec naplňovat, aby nebyl vnímán jako cizinec?
13. Graf č. 13 – Myslíte si, že ČR by měla přijímat uprchlíky ze zemí, které jsou postižené válečným konfliktem?
14. Graf č. 14 – Myslíte si, že ČR by měla přijímat uprchlíky z Blízkého východu a severní Afriky?
15. Graf č. 15 – Myslíte si, že migrační politika ČR je na dobré úrovni?
16. Graf č. 16 – Co by měl přistěhovalec naplňovat, aby nebyl vnímán jako cizinec?
17. Graf č. 17 - Postoj veřejnosti k přijímání uprchlíků ze zemí postižených válečným konfliktem
18. Graf č. 18 - Jaký je váš postoj k přijímání uprchlíků z Blízkého východu a severní Afriky?

Obrázky

1. Obrázek č. 1 Kontrola na státní hranici
2. Obrázek č. 2 Kontrola na státní hranici

SEZNAM LITERATURY

Monografie

1. BURIANOVÁ, S., VOTRADOVCOVÁ, H. (2018): Czech Republic: Socio-economic aspects of migration. In: Kucharczyk, J., Mezežnikov, G. (eds.): Phantom Menace: The Politics and Policies of Migration in Central Europe. Institute for Public Affairs, Bratislava and Heinrich-Böll-Stiftung, Prague.
2. DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a imigrace v Česku. Kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. ISBN 978-80-7419-039-1.
3. KING, Russell. *Atlas lidské migrace*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2008, ISBN 978-80-204-1706-0.
4. KUTNOHORSKÁ, Jana. *Výzkum v ošetrovatelství*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2713-4.
5. LEONTIYEVA, Yana a Martin VÁVRA. *Postoje k imigrantům*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2009. ISBN 978-80-7330-173-6.
6. NOVÝ, Ivan a Alois SURYNEK. *Sociologie pro ekonomy a manažery*. 2., přepracované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2006. Manažer. ISBN 80-247-1705-0.
7. PUNCH, Keith. *Úspěšný návrh výzkumu*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-468-7.
8. ROŽŇÁK, Petr a Karel KUBEČKA. *Země Visegrádu a migrace: fenomén procesu migrace, integrace a reintegrace v kontextu bezpečnosti zemí V4*. Ostrava: Key Publishing, 2018, Monografie, ISBN 978-80-7418-292-1.
9. ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

Internetové zdroje

- 1) Rámec a aktéři integrace migrantů v ČR [Ministerstvo vnitra České republiky]. Praha. Rámec a aktéři integrace migrantů v ČR.2020, [cit. 12.10.2020]. Dostupné z: https://www.migrace.com/adm/upload/docs/manual_01_1602666380.pdf
- 2) Slovníček pojmů [Ministerstvo vnitra České republiky]. Praha. Slovníček základních pojmů z oblasti migrace.2020, [cit. 22.10.2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>

- 3) Strategie migrační politiky [Ministerstvo vnitra České republiky]. Praha. Strategie migrační politiky.2020, [cit. 2.11.2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-migracni-politiky-cr.aspx>
- 4) Zásady migrační strategie [Ministerstvo vnitra České republiky]. Praha. Zásady migrační strategie.2020, [cit. 3.11.2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zasady-migracni-strategie.aspx>
- 5) Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2011[Ministerstvo vnitra České republiky]. [cit. 8.11.2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/rocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2019.aspx>
- 6) Policie České republiky – Služba cizinecké policie, zpravodajství. 2020, [cit. 8.11.2020]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nelegalni-migrace-v-cr-v-obdobi-od-1-1-2020-do-30-11-2020.aspx>
- 7) Zásady migrační strategie [Ministerstvo vnitra České republiky]. Praha. Zásady migrační strategie.2020, [cit. 29.11.2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zasady-migracni-strategie.aspx>
- 8) Migrant Integration Policy Index[MIPEX2020]. Praha. Migrant Integration Policy Index.2020, [cit. 13.12.2020]. Dostupné z: <https://www.mipex.eu/mipex-archives>
- 9) Nelegální migrace v České republice[Ministerstvo vnitra České republiky]. Praha. Odbor azylové a imigrační politiky.2020, [cit. 6.1.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace.aspx>
- 10) Předkládací zpráva Smlouvy o předávání a přebírání osob [Ministerstvo zahraničních věcí České republiky], [cit. 19.1.2021]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=161829>
- 11) Postoj české veřejnosti k uprchlíkům v průzkumech veřejného mínění CVVM v širším kontextu [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2021 [cit. 2021-07-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/postoj-ceske-verejnosti-k-uprchlikum-v-pruzkumech-verejneho-mineni-cvvm-v-sirsim-kontextu.aspx>.

Zákony

- 1) Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění

- 2) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).
- 3) Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu
- 4) § 68, 69 a 70 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu

VYSVĚTLIVKY

Refoulement – nenavrácení

Princip solidarity - v obecné rovině znamená, že bohatší státy EU přispívají na rozvoj chudších států i regionů s cílem zajistit vyšší kvalitu života pro všechny obyvatele EU

OAMP- Odbor azylové a migrační politiky

Integrace cizinců - Původní byla přijata usnesením vlády ČR ze dne 11. prosince 2000 č. 1266. Vycházela ze Zásad koncepce integrace cizinců na území ČR přijatých usnesením vlády ČR ze dne 7. července 1999 č. 689, z vnitrostátní právní úpravy postavení cizinců v jednotlivých oblastech integrace cizinců a z mezinárodních dokumentů v dané oblasti.

MIPEX20 - The Migrant Integration Policy Index - studie z roku 2011 srovnávající integrační politiky 31 zemí Evropy a Severní Ameriky. Zachycuje míru začlenění přistěhovalců do společnosti a je největší studií o právech a příležitostech cizinců z třetích zemí

PŘÍLOHY

Příloha I – Dotazník

- 1. Zajímáte se o problematiku migrace?**
  - a) Ano
  - b) Spíše ano
  - c) Spíše ne
  - d) Ne
- 2. Myslíte si, že Česká republika potřebuje cizince?**
  - a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím
- 3. Myslíte se, že je u nás velký počet imigrantů?**
  - a) Ano
  - b) Spíše ano
  - c) Spíše ne
  - d) Ne
  - e) Nevím
- 4. Myslíte si, že pro českou společnost mohou být imigranti přínosem?**
  - a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím
- 5. Vnímáte příchod imigrantů do ČR jako zvýšení bezpečnostních rizik?**
  - a) Rozhodně ano, cítím se méně bezpečně
  - b) Spíše ano, ale ne nijak výrazně
  - c) Ne, imigranti nepředstavují riziko
- 6. Souhlasíte s přijímáním migrantů do ČR?**
  - a) Ano
  - b) Ano, pokud se budou chtít přizpůsobit
  - c) Ne
  - d) Nevím
- 7. Jak moc by se cizinci v ČR měli přizpůsobit našim zvyklostem?**

- a) Měli by se co nejvíce našim zvyklostem přizpůsobit
- b) Měli by se v některých ohledech přizpůsobit našim zvyklostem
- c) Měli by žít dle svých zvyklostí
- d) Nevím

8. Co by měl přistěhovalec naplňovat, aby nebyl vnímán jako cizinec?

- a) Měl by umět česky
- b) Měl by zde pracovat
- c) Měl by mít české občanství
- d) Měl by znát českou kulturu a historii
- e) Měl by v ČR žít alespoň deset let
- f) Měl by mít světlou barvu pleti

9. Myslíte si, že ČR by měla přijímat uprchlíky ze zemí, které jsou postižené válečným konfliktem?

- a) Ano
- b) Ano, ale jen dočasně
- c) Ne
- d) Nevím

10. Myslíte si, že ČR by měla přijímat uprchlíky z Blízkého východu a severní Afriky?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

11. Myslíte si, že migrační politika ČR je na dobré úrovni?

- a) Myslím, že ano
- b) Myslím, že je stále co zlepšovat
- c) Myslím, že je až příliš proimigrační
- d) Myslím si, že vůbec

12. Vaše pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

13. Váš věk?

- a) Méně než 20 let

- b) 20 – 35 let
- c) 36 – 50 let
- d) 51 – 65 let
- e) 66 let a více